



# Raport o stanie województwa za rok 2018

Zielona Góra 2019



## Spis treści

I. WSTĘP.....	5
1.1. Istota i podstawy prawne raportu o stanie województwa.....	5
1.2. Zakres raportu i jego przygotowanie.....	5
1.3. Partycypacja mieszkańców.....	5
II. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA.....	6
2.1 Demografia i sfera społeczna .....	6
2.2 Gospodarka .....	8
2.3 Infrastruktura .....	13
III. REALIZACJA POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII .....	15
3.1 CEL STRATEGICZNY 1 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna .....	15
3.2 CEL STRATEGICZNY 2 Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna .....	23
3.3 CEL STRATEGICZNY 3 Społeczna i terytorialna spójność regionu .....	25
3.4 CEL STRATEGICZNY 4 Region efektywnie zarządzany.....	34
IV. REALIZACJA INNYCH ZADAŃ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA.....	39
4.1 CEL STRATEGICZNY 1 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna .....	39
4.2 CEL STRATEGICZNY 2 Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna .....	41
4.3 CEL STRATEGICZNY 3 Społeczna i terytorialna spójność regionu .....	42
4.4 CEL STRATEGICZNY 4 Region efektywnie zarządzany.....	46
V. REALIZACJA UCHWAŁ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO.....	50
VI. REALIZACJA BUDŻETU OBYWATELSKIEGO .....	52
6.1. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze kultury fizycznej .....	52
6.2. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze turystyki regionalnej .....	53
6.3. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze kultury .....	53
6.4. Dofinansowanie realizacji zadań w zakresie nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania.....	53
6.5. Dofinansowanie realizacji zadań na rzecz seniorów w województwie lubuskim .....	53
6.6. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.....	53
6.7. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze pomocy społecznej realizowanych przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.....	54
6.8. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze ochrony i promocji zdrowia .....	54
6.9. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze promocji województwa, w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.....	54
6.10. Dofinansowanie realizacji zadań w zakresie działań sprzyjających promocji Województwa Lubuskiego poprzez sport w kraju i za granicą.....	55

6.11. Dofinansowanie realizacji zadania publicznego pn. „Lubuskie Niepodległościowe Inicjatywy Młodzieżowe” w obszarze działań na rzecz młodzieży w województwie lubuskim .....	55
6.12. Lubuska Odnowa Wsi .....	55
6.13. Zadania publiczne w obszarze integracji europejskiej .....	55
6.14. Dofinansowanie w formie stypendiów, wsparcia materialnego i finansowego .....	56
6.15. Dofinansowanie procedur In Vitro .....	57
VII. PODSUMOWANIE.....	58

# I. WSTĘP

## 1.1. Istota i podstawy prawne raportu o stanie województwa

Zmianą w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa wprowadzono obowiązek przedstawienia dorocznego raportu o stanie województwa. Art. 34a. ust. 1. ww. ustawy precyzuje, że zarząd województwa do 31 maja przedstawia raport sejmikowi województwa za rok poprzedni. Sejmik województwa rozpatruje raport i przeprowadza nad nim debatę, a następnie przeprowadza głosowanie nad udzieleniem zarządowi wotum zaufania.

Rozpatrzenie raportu o stanie województwa stanowi nowe uprawnienie kontrolne przyznane radnym województwa, które zostało przez ustawodawcę jednoznacznie powiązane z instytucją absolutorium – sejmik rozpatruje raport podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała w sprawie absolutorium.

## 1.2. Zakres raportu i jego przygotowanie

Ogólny zakres raportu określony w Art. 34a. ust. 2 ww. ustawy obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa i budżetu obywatelskiego.

Zarząd Województwa Lubuskiego określił szczegółowo sposób przygotowania i zakres merytoryczny raportu. Raport powstał w ramach prac Lubuskiego Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego w Departamencie Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego (UMWL). Dokument opracowywany został w oparciu o dostępne dane (tam, gdzie to możliwe według stanu na koniec roku sprawozdawczego) w ramach statystyki publicznej, analizy i raporty UMWL, informacje uzyskane od departamentów merytorycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze (UMWL), wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych (WSJO) i innych instytucji publicznych.

Analizie poddane zostały przede wszystkim dokumenty programowe przyjęte przez Zarząd Województwa Lubuskiego i Sejmik Województwa Lubuskiego oraz uchwały Sejmiku Województwa Lubuskiego.

## 1.3. Partykypacja mieszkańców

Art. 34a. ust. 6. ustawy o samorządzie województwa określa, że w debacie nad raportem o stanie województwa mogą zabierać głos mieszkańcy województwa, przy czym aby jednak zaszła taka możliwość, muszą zostać spełnione określone przesłanki oraz musi zostać zastosowana, uregulowana przepisami procedura, przedstawiona w ust. 7 ustawy: mieszkaniec, który chciałby zabrać głos podczas debaty, musi złożyć do przewodniczącego sejmiku (najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień, na który zwołana została sesja, podczas której ma być przedstawiany raport o stanie województwa) pisemne zgłoszenie, poparte podpisami co najmniej 500 osób (w województwach powyżej 2 mln mieszkańców - co najmniej 1000 osób). Liczba mieszkańców mogących zabrać głos w debacie wynosi 15, chyba że sejmik postanowi o zwiększeniu tej liczby.

## II. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA

Aby zarysować szerszy kontekst działań i decyzji podejmowanych przez Zarząd Województwa Lubuskiego, w poniższym rozdziale przedstawiono ogólną sytuację społeczno-gospodarczą województwa na podstawie danych statystycznych w szczególności pochodzących z zasobów statystyki publicznej. Przy czym należy zaznaczyć, iż ze względu na harmonogram publikacji danych Głównego Urzędu Statystycznego wiele informacji za rok 2018 nie było jeszcze dostępnych w trakcie opracowywania Raportu. Wobec powyższego przyjęto zasadę posługiwania się najbardziej aktualnymi danymi. Dla zobrazowania zachodzących trendów i tendencji, analizę wykonano w cztero- lub trzyletnim szeregu czasowym, sięgając do roku 2015. W dniu 2 kwietnia 2019 r. została przyjęta przez Zarząd Województwa Lubuskiego Diagnoza<sup>1</sup>, w której szczegółowo scharakteryzowano sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną oraz zarządzania rozwojem regionu, wraz ze wskazaniem trendów rozwojowych 2012-2018.

### 2.1 Demografia i sfera społeczna

#### Demografia

Liczba ludności województwa w połowie 2018 r. wynosiła 1 015 440 osoby i w porównaniu do 2017 r. ubyło blisko 1,4 tys. mieszkańców. Zmniejszenie to było spowodowane przede wszystkim odpływem migracyjnym ludności. W końcu 2017 r. 62,0% Lubuszan mieszkało w południowej części województwa lubuskiego. W podregionie zielonogórskim liczba ludności sięgała 630,7 tys. osób. Ludność podregionu gorzowskiego liczyła 386,1 tys. osób. Z ogółu ludności województwa lubuskiego w połowie 2018 r. 65,03% mieszkało w miastach.

Tabela 1. Statystyki demograficzne

wskaźnik		2015	2016	2017	2018
liczba ludności		1 018 075 os.	1 017 376 os.	1 016 832 os.	1 015 440*
ludność w miastach		64,96%	64,91%	64,88%	65,03%*
ludność w podregionach	gorzowski	386 119 os.	385 970 os.	386 102 os.	b.d.
	zielonogórski	631 956 os.	631 406 os.	630 730 os.	b.d.
ludność wg ekonomicznych grup wieku	przedprodukcyjny	18,1%	18,1%	18,1%	b.d.
	produkcyjny	63,1%	62,4%	61,6%	b.d.
	poprodukcyjny	18,8%	19,5%	20,3%	b.d.
wskaźnik obciążenia demograficznego <sup>2</sup>		29,7	31,3	32,8	b.d.

Źródło: Bank Danych Lokalnych data dostępu 13.03.2019 r.; \*stan na 30.VI.2018 r.

Analiza zmian struktury populacji wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wyrażający się m.in. rosnącym udziałem ludności w wieku nieprodukcyjnym w populacji ogółem, przy spadku udziału ludności w wieku produkcyjnym.

W końcu 2017 r. liczba ludności w wieku produkcyjnym w województwie lubuskim wyniosła 627,1 tys. osób, w wieku przedprodukcyjnym 183,7 tys., a liczba ludności w wieku poprodukcyjnym blisko 206 tys. osób. W rezultacie udział ludności w wieku produkcyjnym, w ogóle ludności województwa lubuskiego zmniejszył się z 62,4% w 2016 r. do 61,7% w końcu 2017 r., przy jednoczesnym wzroście udziału ludności w wieku poprodukcyjnym do 20,3%. Rezultaty te są zbliżone do wyników notowanych

<sup>1</sup> Diagnoza społeczno-gospodarcza województwa lubuskiego powstała w ramach prac Zespołu roboczego do spraw Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego oraz została przyjęta 2 kwietnia 2019 r. przez Zarząd Województwa Lubuskiego. Raport stanowi podstawę do opracowania aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego z perspektywą do 2030 r.

<sup>2</sup> ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

w pozostałych regionach kraju. Konsekwencją zachodzących zmian w strukturze ludności jest pogarszająca się relacja liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym, którą odzwierciedla wskaźnik obciążenia demograficznego. W 2017 r. w województwie lubuskim na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 32,8 osoby w wieku poprodukcyjnym. Największą liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym notuje się w miastach na prawach powiatu: Gorzów Wlkp. i Zielona Góra (w 2017 r. odpowiednio 38,5 i 37,5) oraz w powiecie nowosolskim (34,8). Z kolei najmniejsze obciążenie ludności w wieku produkcyjnym występuje w powiecie gorzowskim, słubickim, zielonogórskim i sulęcińskim, w których wskaźnik obciążenia demograficznego nie przekracza 30.

## Usługi publiczne i polityka społeczna

Dane z zakresu jakości życia wskazują na stopniową poprawę sytuacji materialnej gospodarstw domowych w województwie. Członkowie gospodarstw domowych osiągają coraz wyższe dochody i dysponują wyższymi kwotami do wydania. Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na osobę w gospodarstwie domowym w 2017 r. wyniósł 1 591,21 zł - nieco mniej niż średnia w kraju (1 598,13 zł). Przeciętne miesięczne wydatki na osobę w gospodarstwach domowych w województwie lubuskim w 2017 r. wyniosły 1 131,36 zł (w kraju 1 176,44 zł). Z roku na rok poprawia się również subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych. Jako złą oceniło w 2017 r. tylko 2,6% ankietowanych, natomiast jako raczej dobrą i bardzo dobrą określiło łącznie 39,3%.

**Tabela 2. Statystyki społeczne**

wskaźnik		2015	2016	2017	2018
wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym		13,5%	9,0%	12,8%	b.d.
przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na osobę		1 419,58 zł	1 498,52 zł	1 591,21 zł	b.d.
przeciętne miesięczne wydatki na osobę		1 118,30 zł	1 161,65 zł	1 131,36 zł	b.d.
subiektywna ocena sytuacji materialnej	bardzo dobra	9,9%	15,0%	14,9%	b.d.
	raczej dobra	20,2%	19,2%	24,4%	b.d.
	przeciętna	50,2%	49,6%	48,5%	b.d.
	raczej zła	13,7%	11,4%	9,5%	b.d.
	zła	6,0%	4,8%	2,6%	b.d.
zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych		4,14	5,9	4,7	b.d.
przeciętne trwanie życia	kobiety	80,9	81,38	81,2	b.d.
	mężczyźni	72,8	72,97	73,4	b.d.
odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym		83,2%	78,7%	82,1%	b.d.
zdawalność egzaminów maturalnych		76%	82%	79,8%	b.d.
liczba studentów		16 533	14 984	14 093	14 037*

Źródło: Bank Danych Lokalnych data dostępu 18.04.2019 r., \*dane zebrane od uczelni nie obejmujące statystyk Łużyckiej Szkoły Wyższej im. J. B. Solfy z siedzibą w Żarach oraz Wyższej Szkoły Zawodowej w Gorzowie Wielkopolskim.

Pomimo dobrej sytuacji ekonomicznej części mieszkańców regionu zwiększył się zasięg ubóstwa ekonomicznego wśród gospodarstw domowych - poniżej relatywnej granicy ubóstwa żyło 12,8% osób (2017 r.), a to o prawie 4 p. proc. więcej niż w roku poprzednim. Jednakże należy zwrócić uwagę, iż w 2015 r. było to 13,5%, a w 2014 r. aż 17,4%. Można zatem zauważyć tendencję malejącą wartości tego wskaźnika w dłuższym okresie.

Jednym z istotnych wymiarów charakteryzujących jakość życia mieszkańców regionów jest odsetek zgonów niemowląt na 1 000 ludności. Jest to jednocześnie jedna z miar oceny stanu zdrowia populacji określająca zaangażowanie i możliwości dostarczenia niezbędnych usług i świadczeń w celu ochrony każdej przyszłej matki, każdego porodu i każdego noworodka w pierwszych dniach i tygodniach życia. Wartość współczynnika zgonów niemowląt w województwie lubuskim nieznacznie waha się w ciągu ostatnich 3 lat, osiągając w 2017 r. poziom 4,7. Dla porównania w Polsce wartość współczynnika w tym okresie utrzymuje się na stałym poziomie 4,0. O stanie infrastruktury społecznej w regionie świadczy także dostępność w zakresie opieki zdrowotnej. Lubuskie szpitale (24 szpitale ogólne i 3 psychiatryczne) w 2017 r. dysponowały liczbą 5 237 łóżek. W przeliczeniu na 10 tys. ludności w województwie lubuskim przypadają w szpitalach ogólnych 43 łóżka, co daje wartość o 5 łóżek mniejszą niż wynosi średnia dla Polski.

Zgodnie ze współczesnymi koncepcjami rozwoju regionalnego do istotnych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego zalicza się wykształcenie i dostępność edukacyjną od najniższego poziomu. Wskaźniki obrazujące wychowanie przedszkolne w województwie charakteryzuje tendencja wzrostowa. W 2017 r. w województwie lubuskim wychowanie przedszkolne prowadziło 508 placówek, w tym 288 przedszkoli. Wychowaniem przedszkolnym objętych zostało w 2017 r. nieco ponad 35 tys. dzieci w wieku 3-5 lat, tj. ponad 82%. Zdawalność egzaminów maturalnych w województwie jest wysoka, sięgając około 80%. Od kilku lat można mówić w województwie lubuskim o systematycznym spadku liczby studentów. Tendencja ta obserwowana jest również w skali kraju, co jest konsekwencją przede wszystkim zmian demograficznych. W 2018 r. funkcjonowało w Lubuskiem 7 uczelni wyższych, na których studiowało nieco ponad 14 tys. studentów.

## 2.2 Gospodarka

W 2018 r. obserwowano poprawę sytuacji w podstawowych obszarach gospodarki województwa w stosunku do notowanej przed rokiem. Corocznie widoczna jest zwiększająca się liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON. W 2018 roku było ich 113 277. W porównaniu do 2017 r. nastąpił wzrost nowo zarejestrowanych podmiotów wg sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych o 8,80 %. Warto zauważyć, że w 2018 r. ilość nowo rejestrowanych podmiotów w ramach sekcji M, tj. działalność profesjonalna, naukowa i techniczna wyniosła 693 podmioty i liczba ta wzrosła o 2,21 % w porównaniu do roku 2017.

### **Przemysł i budownictwo**

Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w 2018 r. była wyższa niż przed rokiem o 7,3%. W przetwórstwie przemysłowym, tj. w sekcji o największym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu, sprzedaż wzrosła w skali roku o 7,8%. Wzrost produkcji sprzedanej wystąpił także w górnictwie i wydobywaniu o 33,6% oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji o 11,2%.



Produkcja budowlano-montażowa ogółem wyniosła 12 26,9 mln zł, tj. wzrosła w skali roku o 9,9% (przed rokiem wzrost wyniósł 16,2%). Wzrost produkcji budowlano-montażowej, w porównaniu z grudniem 2017 r., zanotowały przede wszystkim przedsiębiorstwa zajmujące się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 12,8%, wobec wzrostu przed rokiem w analogicznym okresie o 62,1%) oraz wykonujące specjalistyczne roboty budowlane (o 5,5%, przed rokiem wzrost wyniósł 31,7%).

W 2018 r. przekazano do użytkowania 4 256 mieszkania, tj. o 6,4% więcej niż w 2017 r. (kiedy zanotowano wzrost w skali roku 11,6%). Liczba mieszkań zwiększyła się zarówno w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 7,8% - do 2410), jak i w budownictwie indywidualnym (o 4,1% - do 1 666). Wzrost odnotowano także w budownictwie spółdzielczym (o 63,8% - do 172).

**Tabela 3. Statystyki gospodarcze i infrastrukturalne**

wskaźnik	2015	2016	2017	2018
PKB per capita (Polska=100)	83,4	83,9	**82,7	b.d.
PKB na 1 mieszkańca	39 053 zł	40 639 zł	b.d.	b.d.
dynamika PKB na 1 mieszkańca (rok poprzedni=100)	103,8	104,1	b.d.	b.d.
wartość produkcji sprzedanej przemysłu	30 422,3 mln zł	32 881 mln zł	35 094,7 mln zł	*38 128,4 mln zł
wartość produkcji budowlano-montażowej	1 228,2 mln zł	1 076,3 mln zł	1 113,2 mln zł	*1226,9 mln zł
sprzedaż detaliczna	6 262,2 mln zł	7 005,8 mln zł	8 007,3 mln zł	9 096,3 mln zł
wartość dodana brutto na 1 pracującego	108 210 zł	109 645 zł	b.d.	b.d.
mieszkania oddane do użytku	3 233	3 583	4 000	4 256
Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON (ogółem)	111 272	111 756	112 910	113 277
Podmioty nowo zarejestrowane wg sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych - ogółem	9 833	9 341	9 623	10 470

Źródło: Bank Danych Lokalnych data dostępu 24.04.2019 r., \*Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego Grudzień 2018 r., Urząd Statystyczny w Zielonej Górze; \*\*Wstępne szacunki produktu krajowego brutto w przekroju regionów w 2017 r., GUS 03.01.2019 r.

## Rolnictwo

W rolnictwie lubuskim obserwowaną tendencją jest zmniejszająca się liczba gospodarstw rolnych i jednoczesny wzrost średniej ich powierzchni. Liczba gospodarstw rolnych powyżej 1 ha wynosi około 20 tys. Według danych GUS liczba pracujących w sekcji Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w roku 2017 to ok. 38 tys. Odsetek pracujących w rolnictwie w województwie wyniósł 10,7.

Natomiast wśród specjalizacji regionalnych związanych z rolnictwem należy wskazać hodowlę drobiu, głównie indyka, gdzie Lubuskie od kilku lat znajduje się wśród najpoważniejszych krajowych producentów. W 2017 r. liczba indyków wyniosła ponad 1,25 mln sztuk, sytuując województwo na czwartym miejscu w kraju. Ogólna liczba sztuk drobiu w 2017 r. wyniosła ok. 6 mln.

W jednym z najmniejszych obszarowo województw, jakim jest województwo lubuskie, na uwagę zwraca duża liczba gospodarstw ekologicznych. W 2017 r. ich liczba wyniosła 948 (7. miejsce w kraju), a zajmowały one 37,9 tys. ha powierzchni użytków rolnych (5. miejsce w kraju).

## Turystyka

W połowie lipca 2018 r. funkcjonowało w regionie około 300 obiektów turystycznych, oferujących blisko 18,5 tys. miejsc noclegowych. Liczba turystów i stopień wykorzystania miejsc noclegowych najwyższy był w sierpniu 2018 r., kiedy odnotowano prawie 91 tys. turystów (dla porównania w sierpniu 2017 r. było ich 88 tys.), w tym około 22 tys. turystów zagranicznych (około 19 tys. w 2017 r.). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w tym miesiącu wyniósł blisko 41,7% (w 2017 r. 37,7%). Porównując dane z roku 2017 i 2018 zauważalny jest wzrost liczby turystów.

**Tabela 4. Statystyki turystyczne**

wskaźnik	2015	2016	2017	2018
udzielone noclegi ogółem I-XII	1 289 145	1 387 945	1 361 214	1 429 521
turyści (korzystający) ogółem I-XII	615 913	641 323	661 590	687 751
udzielone noclegi turystom zagranicznym (nierezydentom) I-XII	270 801	300 484	331 764	327 190
Stopień wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych - ogółem	27,2%	28,8%	28,8%	29,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych data dostępu 24.04.2019 r.

## Rynek pracy i wynagrodzenia

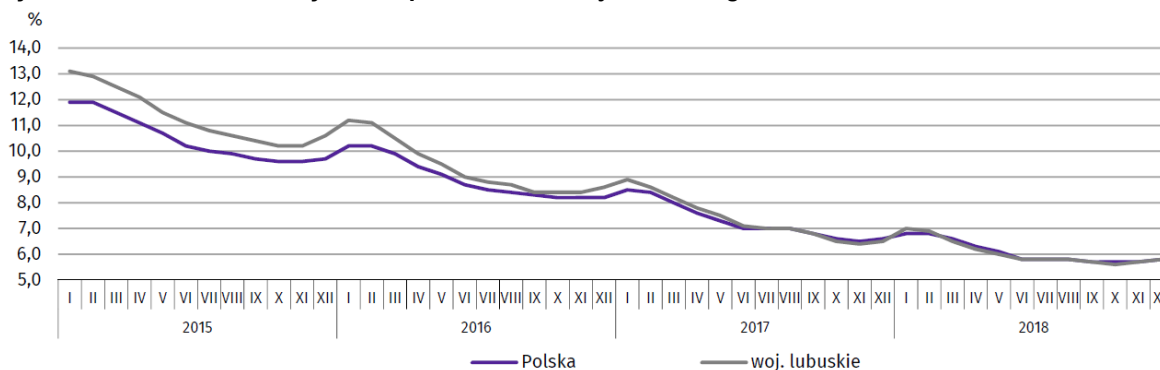
W końcu grudnia 2018 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 22,2 tys. bezrobotnych (grudzień 2017 r. 24,6 tys.). Kobiety stanowiły 59,1% (grudzień 2017 r. 58,9%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W porównaniu do 2017 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie spadła z 6,5% do 5,8%.

**Tabela 5. Statystyki ekonomiczne**

wskaźnik	2015	2016	2017	2018
bezrobotni zarejestrowani*	39 348 os.	32 367 os.	24 605 os.	22 201 os.
stopa bezrobocia rejestrowanego	10,5%	8,6%	6,5%	5,8%
oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca*	2 541	3 114	3 009	3 176
przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	117,1 tys.	120 tys.	125,4 tys.	130,1 tys.
przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw (dane krótkookresowe)	3 447,08 zł	3 657,36 zł	3 900,90 zł	4 221,48 zł

Źródło: Bank Danych Lokalnych data dostępu 13.03.2019 r.; \* stan na 31.XII danego roku.

**Wykres 1. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia rejestrowanego**

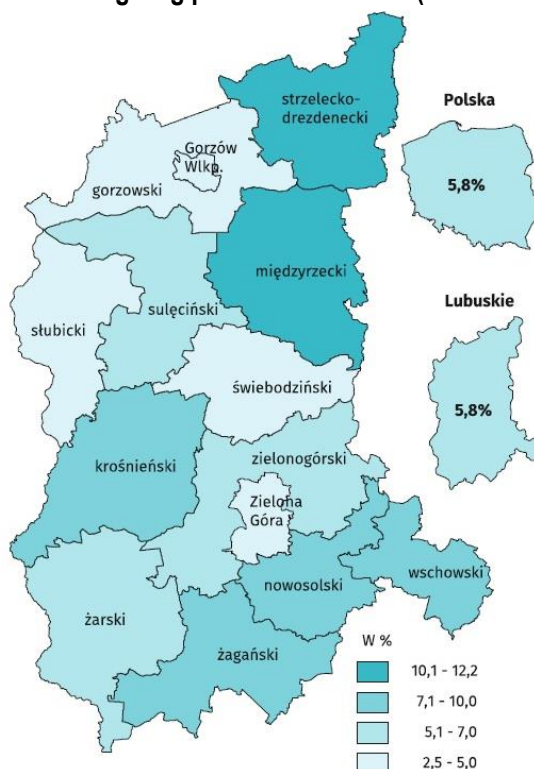


Źródło: Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego Grudzień 2018 r., Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

W województwie lubuskim spadek liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia rejestrowanego w 2018 r. jest większy niż w kraju.

Najniższą stopę bezrobocia rejestrowanego zanotowano w powiecie słubickim (2,5%, wobec 3,1% w 2017 r.), w Gorzowie Wlkp. (2,6%, wobec 2,7%), w Zielonej Górze (3,4%, wobec 3,4%), a także w powiecie gorzowskim (4,4%, wobec 4,8%).

**Ryc. 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego wg powiatów w 2018 r. (stan na koniec XII)**



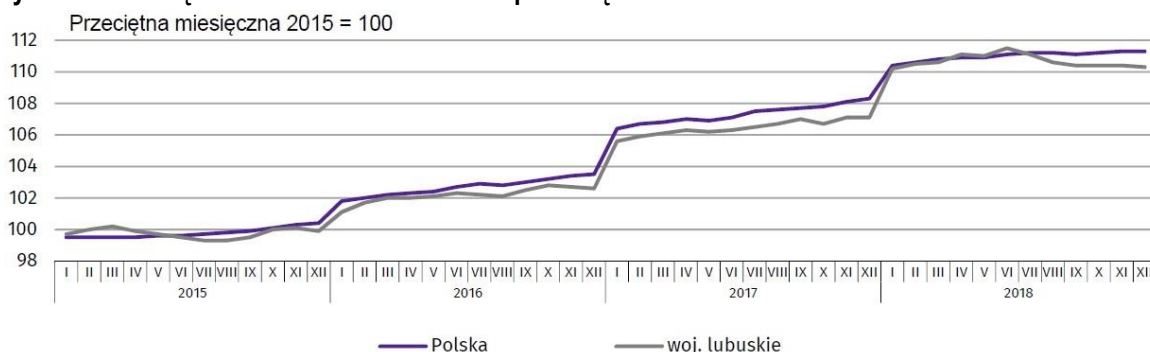
Źródło: Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego Grudzień 2018 r., Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

W grudniu 2018 r. do urzędów pracy wpłynęło 3,2 tys. ofert zatrudnienia, tj. o 5,6% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W końcu omawianego okresu na 1 ofertę pracy przypadało 9 bezrobotnych (tak samo jak przed rokiem).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r. wzrosło w porównaniu z rokiem poprzednim o 3,7%. Wzrost przeciętnego zatrudnienia obserwowano m.in. w przedsiębiorstwach

z sekcji: transport i gospodarka magazynowa (o 13,5%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 9,5%), dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja (o 8,9%), budownictwo (o 8,8%), zakwaterowanie i gastronomia (o 8,2%).

## Wykres 2. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw



Źródło: Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego Grudzień 2018 r., Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

W 2018 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w skali roku o 8,2%. Wzrost wynagrodzeń zanotowano m.in. w: budownictwie (o 13,6%), przetwórstwie przemysłowym (o 9,1%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji oraz w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (po 8,5%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 8,4%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 7,3%), informacji i komunikacji oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (po 4,9%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 4,0%) oraz w obsłudze rynku nieruchomości (o 3,9%).

## Sprzedaż detaliczna i ceny

Sprzedaż detaliczna ogółem w 2018 r. była o 13,6% wyższa niż w roku poprzednim. Dalszy wzrost sprzedaży w skali roku notowano m.in. w przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 23,6% po wzroście sprzedaży w 2017 r. o 5,1%). Powyżej poziomu sprzed roku ukształtowała się także sprzedaż m.in. w jednostkach dystrybuujących tekstylia, odzież, obuwie (o 64,5%) oraz w przedsiębiorstwach z grupy pozostałych (o 10,5%).

Wzrosły opłaty związane z użytkowaniem mieszkania. Wyższe niż przed rokiem były opłaty za wywóz śmieci niesegregowanych (o 13,3%) i segregowanych (o 12,1%). Wzrosła cena węgla kamiennego (o 1,8%). Więcej płacono za zaopatrzenie w zimną wodę (o 3,6%) oraz za podgrzanie wody (o 2,7%).

Wyższe niż przed rokiem były opłaty związane ze zdrowiem. Cena wizyty u lekarza specjalisty zwiększyła się w skali roku o 11,8%.

## 2.3 Infrastruktura

Infrastruktura stanowi jeden z podstawowych czynników rozwoju społecznego, a jej zadaniem jest zapewnienie optymalnych warunków wzrostu i rozwoju gospodarczego.

**Tabela 6. Statystyki infrastrukturalne**

wskaźnik	2015	2016	2017	2018
drogi ekspresowe i autostrady na 1000 km <sup>2</sup>	*16,56	*16,89	*16,89	*b.d.
linie kolejowe ogółem na 100 km <sup>2</sup>	*6,5	*6,4	*6,3	*b.d.
pasażerowie obsłużeni przez port lotniczy Zielona Góra/Babimost	**15 550	**8 745	**17 128	***21 934
odsetek osób korzystających z wodociągów	*94.4	*94.5	*94.6	*b.d.
odsetek osób korzystających z kanalizacji	*72.7	*73.5	*73.8	*b.d.
odsetek osób korzystających z gazu	*51.9	*51.9	*52.8	*b.d.
odsetek gospodarstw domowych posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu w domu	71%	76%	78%	79%
odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną	26,6%	30,2%	30,8%	35,5%
odsetek osób posiadających podstawowe lub ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe	40,1%	44,4%	46,4%	45,9%
odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu szerokopasmowego	91,9%	93,2%	94,6%	95,0%

Źródło: System Monitorowania Rozwoju [strateg.stat.gov.pl](http://strateg.stat.gov.pl) data dostępu 23.04.2019 r., \*Bank Danych Lokalnych (data dostępu 17.04.2019 r.), \*\*Urząd Lotnictwa Cywilnego, \*\*\*Dane Departamentu Gospodarki i Infrastruktury UMWL.

### Transport

Z punktu widzenia wpływu na rozwój gospodarczy, infrastrukturę transportową należy traktować jako czynnik zwiększający poziom atrakcyjności inwestycyjnej danego obszaru oraz dostępności dla mieszkańców. Szczególne znaczenie ma transport drogowy. W 2018 r. długość dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej w województwie lubuskim wyniosła 1 505,3 km (bez uwzględnienia dróg wojewódzkich w obrębie miast: Zielona Góra i Gorzów Wlkp.). Na atrakcyjność inwestycyjną województwa lubuskiego przekłada się także dostępność autostrad (autostrada A2, A18) i dróg ekspresowych (droga ekspresowa S3). Pod względem długości dróg ekspresowych i autostrad na 100 km<sup>2</sup> w 2017 r. z wynikiem 1,69 km/100 km<sup>2</sup> województwo lubuskie zajęło 3 miejsce w kraju (za województwami łódzkim i śląskim), w przypadku wskaźnika na 10 tys. ludności woj. - pierwsze miejsce z wynikiem 2,32 km (średnia dla kraju to 0,89 km).

O dostępności regionu świadczy również istniejący Port Lotniczy Zielona Góra/Babimost, który w 2018 r. obsłużył rekordową liczbę blisko 22 tys. pasażerów. Transport kolejowy odgrywa szczególnie ważną rolę w przewozach masowych zarówno pasażerskich, jak i towarowych. Wskaźnik gęstości linii kolejowych województwa kształtował się w 2017 r. na poziomie 6,3 km/100 km<sup>2</sup> (7 miejsce w kraju). Województwo Lubuskie jako organizator kolejowych przewozów wojewódzkich powierza wykonywanie tych usług Spółce Przewozy Regionalne. Część przewozów na południu naszego województwa wykonują również Koleje Dolnośląskie. Ogólna długość czynnych linii kolejowych utrzymuje się na stałym poziomie i wyniosła w 2018 r. 917 km, natomiast długość linii, po których kursowały pociągi

pasażerskie wyniosła 664 km (podobnie jak w 2017 r.). W roku 2018, tak samo jak rok wcześniej, pociągami regionalnymi na terenie województwa lubuskiego przewieziono ponad 2,8 mln pasażerów.<sup>3</sup>

### **Urządzenia sieciowe**

Istotny wpływ na aktualny poziom kapitału społecznego ma stan dostępnej infrastruktury społecznej i technicznej. W województwie lubuskim zauważalne są pozytywne zmiany odsetka ludności korzystającej z urządzeń sieciowych. W 2017 r. z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej korzystało odpowiednio: 94,6%, 73,8% i 52,8% mieszkańców województwa lubuskiego, przy średniej dla Polski wynoszącej odpowiednio: 92,0%, 70,5% i 52,1%.

### **Infrastruktura cyfrowa**

Technologie informacyjno-komunikacyjne upowszechniły się wśród ogółu społeczeństwa, zarówno ze względu na dostępność, jak i ze względu na koszty. Szeroko rozpowszechniony i przystępny cenowo dostęp szerokopasmowy jest jednym ze sposobów rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy i informacji. Zdecydowanie najbardziej rozpowszechnionym środkiem dostępu do internetu jest łącze szerokopasmowe. W porównaniu z rokiem 2017 udział gospodarstw domowych korzystających z internetu poprzez szerokopasmowe łącze internetowe zwiększył się o 1%. Wzrasta również liczba Lubuszan korzystających z internetowego dostępu do usług administracji publicznej, odsetek tych osób wzrósł o 4,7% w stosunku do roku poprzedniego. Natomiast odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do internetu szerokopasmowego wyniósł w 2018 roku 95,0%.

---

<sup>3</sup> Dane dotyczące kolei i kolejowych przewozów pasażerskich pozyskano z Departamentu Gospodarki i Infrastruktury UMWL

### III. REALIZACJA POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

Strategia rozwoju województwa stanowi najważniejszy dokument strategiczny w regionie. Umożliwia on skuteczne programowanie rozwoju i efektywną realizację działań odpowiadających aktualnym wyzwaniom. Założenia uchwalonej w 2012 r. Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 (SRWL 2020) w znacznym stopniu zostały zrealizowane, przy czym należy mieć świadomość, że pojawiły się nowe uwarunkowania – społeczne, gospodarcze, formalno-prawne. W związku z tym dokonano ewaluacji Strategii, której wyniki zostały zaprezentowane Sejmikowi Województwa Lubuskiego 26 lutego 2018 r. Na tej podstawie Sejmik Województwa Lubuskiego 17 grudnia 2018 r. podjął Uchwałę o opracowaniu aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa.

Cele i kierunki wyznaczone w obowiązującej Strategii realizowane są przede wszystkim poprzez programy, plany i inne strategie wojewódzkie, będące niejako dokumentami implementacyjnymi. Mając to na uwadze, analizy działalności Zarządu Województwa Lubuskiego w 2018 r. dokonano w odniesieniu do głównego dokumentu strategicznego województwa, przyporządkowując zrealizowane działania do czterech celów strategicznych SRWL 2020:

- Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna;
- Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna;
- Społeczna i terytorialna spójność regionu;
- Region efektywnie zarządzany.

#### 3.1 CEL STRATEGICZNY 1 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna

Jednostka odpowiedzialna w UMWL <sup>4</sup>	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
Departament Rozwoju Regionalnego	Kierunki rozwoju szkolnictwa wyższego w województwie lubuskim do roku 2030	Uchwałą nr 275/3889/18 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 31 lipca 2018 r. przyjęto „Kierunki rozwoju szkolnictwa wyższego w województwie lubuskim do roku 2030”. Na podstawie ich zapisów, dotyczących systemu realizacji tego dokumentu przystąpiono do opracowania „Rocznego Planu Działań w zakresie szkolnictwa wyższego na rok 2019”, który został przyjęty przez Zarząd Województwa Lubuskiego Uchwałą nr 16/224/19 z dnia 5 lutego 2019 r.	nie

<sup>4</sup> Jako jednostki odpowiedzialne wskazane zostały komórki organizacyjne i jednostki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze (UMWL).

Jednostka odpowiedzialna w UMWL <sup>4</sup>	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym	Plan Inwestycyjny i Promocji Gospodarczej Województwa Lubuskiego	Plan Inwestycyjny i Promocji Gospodarczej Województwa Lubuskiego (PliPG WL) został przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 26 kwietnia 2016 r. Zgodnie z oczekiwaniami Komisji Europejskiej wyrażonymi w procesie negocjacji RPO-L2020, region został zobligowany się do wspierania przedsięwzięć, które będą wpisywały się w politykę inwestycyjną województwa zdefiniowaną na poziomie Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego, a uszczegółowioną w PliPG WL. Zgodnie z treścią dokumentu, przewiduje on zasadę corocznego raportowania stanu realizacji zadań określonych w przedmiotowym dokumencie. W 2018 r. prowadzone były prace nad Raportem z realizacji Planu Inwestycyjnego i Promocji Gospodarczej Województwa Lubuskiego za okres od grudnia 2017 r. do grudnia 2018 r. Zgodnie z Planem Pracy na 2019 r. raport został przedstawiony Zarządowi Województwa Lubuskiego 19 marca 2019 r. Podjęto również działania zmierzające do wdrożenia rekomendacji ZWL z raportu za 2017 r.	nie
Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym	Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020 <sup>5</sup>	Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020 stanowi narzędzie realizacji polityki spójności na obszarze województwa lubuskiego w perspektywie finansowej UE na lata 2014 – 2020. RPO - Lubuskie 2020 realizuje cele województwa określone w zaktualizowanej 19 listopada 2012 r. Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020, zgodnie z kluczowymi kierunkami rozwoju regionu, poprzez wdrażanie projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem głównym programu jest długofalowy, inteligentny i zrównoważony rozwój oraz wzrost jakości życia mieszkańców województwa lubuskiego poprzez wykorzystanie i wzmocnienie potencjałów regionu i skoncentrowane niwelowanie barier rozwojowych. Do końca 2018 r. w ramach środków RPO - Lubuskie 2020 zawarto (narastająco) 797 umów o wartości dofinansowania UE 2 753 184 610,68 zł, co stanowi 70,74% dostępnej alokacji <sup>6</sup> . Założenia na 2018 r. zostały osiągnięte, a nawet przekroczone o 39 462 891,07 zł. Podpisano umowy na 96 mln zł więcej niż przewidywano w styczniu 2018 r. W samym 2018 r. kontraktacja RPO - Lubuskie 2020 wzrosła o 900 mln zł, tj. ok. 22% alokacji. IZ RPO-2020 podjęła szereg działań usprawniających proces podpisywania umów z beneficjentami Programu na podstawie kwartalnych planów przyspieszenia kontraktacji i certyfikacji. W 2018 r. Zarząd Województwa Lubuskiego przyjął Plan przyspieszenia, który podlegał kwartalnej aktualizacji. Wśród podjętych działań wymienić należy np. stałe monitorowanie realizacji zakładanych wartości wskaźników włączonych do ram wykonania, ogłaszanie dodatkowych konkursów, zwiększanie alokacji w każdym konkursie, w którym projekty ocenione pozytywnie nie mogą otrzymać wsparcia w wyniku	nie

<sup>5</sup> Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020 dotyczy także pozostałych celów strategicznych, jednakże na potrzeby niniejszego raportu, został on opisany zbiorczo w celu strategicznym 1.

<sup>6</sup> Stan na 31.XII.2018 r.



Jednostka odpowiedzialna w UMWL <sup>4</sup>	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
Departament Europejskiego Funduszu Społecznego		<p>ograniczania liczby wybranych projektów ilością środków wskazaną w dokumentacji konkursowej, kontynuowanie przeprowadzania szkoleń dla potencjalnych beneficjentów dotyczących ogłaszanych konkursów, przyspieszenie oceny wniosków, przyspieszenie procedowania w ramach naborów pozakonkursowych, ograniczenie do minimum dokonywania zmian w dokumentacjach konkursowych i pozakonkursowych polegających na wydłużeniu terminu rozstrzygnięcia naboru, bądź mogących mieć wpływ na wydłużenie rozstrzygnięcia lub osiągnięcie ram wykonania. Ponadto w 2018 r. IZ RPO-2020 wykonała 4 badania ewaluacyjne, natomiast w ramach systemu sprawozdawczości z realizacji programu zostały sporządzone informacje kwartalne oraz sprawozdanie roczne.</p> <p>19 lipca 2018 r. przyjęty został zmieniony RPO-L2020. Przyjęcie Programu poprzedził (rozpoczęty w roku 2017 i kontynuowany w roku 2018) proces identyfikacji koniecznych do wprowadzenia zmian, aby zapewnić lepsze dopasowanie jego zapisów do zmieniających się warunków w otoczeniu społeczno-ekonomicznym. W ramach procedury aktualizacji dokumentu przeprowadzone zostały również negocjacje z Komisją Europejską, w wyniku których wypracowano ostatecznie zapisy, jakie zostały ujęte w treści RPO-L2020. Najważniejsze zmiany, jakie zostały uwzględnione w dokumencie obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zmiany wynikające z konieczności dostosowania Programu do notyfikowanej w dniu 24 października 2017 r. obowiązującej wersji Umowy Partnerstwa, w tym w szczególności do zapisów zaktualizowanej Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). Ponadto uzupełniono zapisy RPO-L2020 w zakresie przyjętych i zatwierdzonych przez Komisję Europejską Programu Rozwoju Innowacji Województwa Lubuskiego oraz Programu Rozwoju Transportu Województwa Lubuskiego;</li> <li>– zmiany zidentyfikowane w wyniku dokonanego przeglądu RPO-L2020 w zakresie jego wdrażania oraz dokonanych realokacji środków do Priorytetów Inwestycyjnych szczególnie ważnych z punktu widzenia rozwoju Województwa Lubuskiego. Implikacją tych zmian była również konieczność dokonania aktualizacji wartości docelowych wskaźników, na których realizację znaczący wpływ miały dynamicznie zmieniające się uwarunkowania mikro- i makroekonomiczne, a także tych, w obrębie których nastąpiła realokacja.</li> </ul> <p>Wdrażanie RPO - Lubuskie 2020 w zakresie działań i poddziałań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (osie priorytetowe 6-8 z wyjątkiem działań 6.1 i 6.2):  Na podstawie „Harmonogramu naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020 na 2018 rok” opracowane zostały Plany działań na 2018 r. dla Osi Priorytetowych: 6. Regionalny rynek pracy, 7. Równowaga społeczna i 8. Nowoczesna edukacja. W 2018 r. w drodze uchwał Zarządu Województwa Lubuskiego ogłoszono kolejnych 13 naborów</p>	

Jednostka odpowiedzialna w UMWL <sup>4</sup>	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
Departament Programów Regionalnych		<p>wniosków (12 konkursowych i 1 pozakonkursowy). W 2018 roku w odpowiedzi na ogłoszone nabory konkursowe zostało złożonych 141 wniosków o dofinansowanie projektów na łączną kwotę wnioskowanego dofinansowania (UE + ew. BP) 171,01 mln zł. W ramach konkursów ogłoszonych w 2018 r. do dofinansowania zostało skierowanych 75 wniosków na łączną kwotę dofinansowania 97,01 mln zł. Dane liczbowe nie obejmują rozstrzygnięć dla konkursu RPLB.07.05.00-IZ.00-08-K01/18 i wezwania pozakonkursowego RPLB.07.06.02-IZ.00-08-P01/18 (na koniec 2018 r. wciąż trwał proces ich oceny). Uwzględniając działania zrealizowane także w 2018 r., narastająco od początku wdrażania RPO -Lubuskie 2020 w ramach działań współfinansowanych z EFS łącznie podpisanych zostało 268 umów na kwotę 623,58 mln zł i certyfikowano wydatki na kwotę 195,87 mln zł (styczeń 2019 r.).</p> <p>W ramach RPO - Lubuskie 2020 w zakresie EFRR w 2018 roku zawarto 147 umów o wartości dofinansowania UE 710 147 855,46 zł. Przedłożona przez Departament Programów Regionalnych prognoza celów certyfikacji na 2018 rok, realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego projektów, została zrealizowana w 122,39%. Planowana certyfikacja na 2018 r. zakładana była na poziomie 308 938 310,00 zł natomiast osiągnięta wartość wyniosła 378 123 878,21 zł, tym samym założenia na rok 2018 zostały osiągnięte.</p>	
Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym	Program Rozwoju Innowacji Województwa Lubuskiego	<p>Program Rozwoju Innowacji Województwa Lubuskiego (PRI) jest dokumentem wypełniającym warunek Komisji Europejskiej dla uruchomienia wsparcia w obszarze innowacji w ramach RPO - Lubuskie 2020. PRI został przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Lubuskiego w dniu 23 lutego 2016 r. PRI jest dokumentem o charakterze strategiczno-wdrożeniowym, łączącym cechy regionalnej strategii innowacji i planu działań. W dokumencie określone zostały inteligentne specjalizacje regionu. Zgodnie z zasadami monitorowania Programu, raporty z realizacji PRI sporządzane są w ujęciu rocznym. W 2018 r. został opracowany raport z realizacji PRI za okres od stycznia do grudnia 2017 r. Materiał prezentuje dane statystyczne z zakresu innowacyjności pochodzące ze statystyki publicznej oraz statystykę obszarów powiązanych z tą tematyką. Ponadto raport przedstawia najważniejsze działania podjęte w celu realizacji PRI oraz przykłady inicjatyw wpisujących się w cele Programu oraz o pozostałych krajowych źródłach finansowania PRI. Realizacja Programu Rozwoju Innowacji w województwie lubuskim jest monitorowana w oparciu o analizę inicjatyw wpisujących się w cele strategiczne zawarte w tym dokumencie oraz na podstawie wskaźników statystycznych z zakresu innowacyjności, powiązanych dziedzin, tj. edukacja, nauka oraz ekonomia i obszarów wpisujących się w realizację Inteligentnych Specjalizacji województwa lubuskiego. Raport przedstawia postęp w rozwoju innowacji w Lubuskiem, realizacji celów PRI. Na podstawie przedmiotowych kwestii problemowych sformułowano wnioski wynikające z realizacji Programu oraz rekomendacje</p>	nie

Jednostka odpowiedzialna w UMWL <sup>4</sup>	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		w zakresie planowania działań służących lepszej realizacji celów operacyjnych ujętych w Programie. Dokument został przedstawiony na posiedzeniu ZWL 2 października 2018 r.	
Departament Infrastruktury i Komunikacji	Analiza stanu realizacji Strategii Energetyki Województwa Lubuskiego wraz z prognozą rozwoju sektora energetycznego na terenie województwa lubuskiego do 2030 roku	Po przyjęciu dokumentu przez Sejmik Województwa Lubuskiego, w listopadzie 2018 r. zorganizowano XIX posiedzenie Regionalnej Rady ds. Energetyki przy Marszałku Województwa Lubuskiego. Omawiano zagadnienia dot. klastrów energii, w tym ich współpracy z operatorem systemu dystrybucyjnego oraz lokalne doświadczenia związane z rozwojem inicjatyw klastrowych na terenie województwa lubuskiego. Powyższe jest zgodne z zapisami dokumentu, tj. celem strategicznym 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, celem operacyjnym 1.2. Rozwój rozproszonej generacji energii, kierunkiem interwencji 1.2.3. Klaster energii – jako organizacja gospodarki energią wytworzoną z OZE o zasięgu lokalnym i wykorzystaniu innowacyjnych rozwiązań. Jednocześnie Analiza została przekazana do samorządów lokalnych z terenu województwa lubuskiego, przedsiębiorstw oraz stowarzyszeń energetycznych, instytucji ochrony środowiska, a także organów administracji rządowej, co wpisuje się w Cel strategiczny 4. Rozwój niematerialnych zasobów energetyki województwa, cel operacyjny 4.2. Wzrost świadomości energetycznej i ekologicznej społeczeństwa.	nie
Departament Środowiska	Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych	Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych – Uchwała Nr XLII/627/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 26 lutego 2018 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXIX/448/17 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych”. Zmiana uchwały miała na celu wprowadzenie do załącznika Aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami, tj. do Planu Inwestycyjnego, budowy lub rozbudowy Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych na terenie kilku gmin województwa lubuskiego. W 2018 r. rozpoczęto prace nad zmianą Aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami (podpisanie umowy z wykonawcą z dnia 7.05 r., realizacja zadania przez Departament Środowiska wraz z wykonawcą, który opracowywał części dokumentu) – podjęcie przez Zarząd decyzji o wyborze wariantu podziału województwa lubuskiego na regiony gospodarki odpadami na posiedzeniu Zarządu dnia 5 czerwca 2018 r., konsultacje społeczne, dalsze prace na etapie opiniowania dokumentu zostały wstrzymane w związku z ukazaniem się projektu ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, który zmienia ustawę o odpadach, znosząc podział województwa na regiony gospodarki odpadami.	„Sprawozdanie z realizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020, za okres od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2016 roku” - przyjęte przez Zarząd Województwa Lubuskiego dnia 17 kwietnia 2018 r. i przedłożony Sejmikowi Województwa dnia 23 kwietnia 2018 r.

Jednostka odpowiedzialna w UMWL <sup>4</sup>	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
Departament Środowiska	Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubuskiego	Program jest efektem realizacji założeń programu krajowego pn.: „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Głównym celem Programu, jest doprowadzenie do całkowitego usunięcia do 2032 roku wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubuskiego poprzez stopniową eliminację tych wyrobów oraz ich bezpieczne unieszkodliwienie. Informacje dotyczące wyrobów zawierających azbest są bezpośrednio wprowadzane przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta do bazy azbestowej administrowanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Rejestr wyrobów zawierających azbest jest prowadzony przez marszałka województwa i stanowi integralną część ww. bazy azbestowej.	nie
Departament Środowiska	Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego	Działania podejmowane są przez jednostki samorządowe (na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym) i mają na celu dążenie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko naturalne, ochronę i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami przy uwzględnieniu konieczności ochrony środowiska. Zarząd Województwa Lubuskiego przystąpił do opracowania dokumentu pn.: „Raport za lata 2016 – 2018 z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego”. Raport opracowany zostanie do dnia 31 października 2019 r.	„Raport za lata 2014 – 2015 z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku”. Dokument został przyjęty przez Zarząd Województwa Lubuskiego uchwałą nr 163/2161/17 dnia 24 stycznia 2017 r. i przedłożony Sejmikowi Województwa Lubuskiego.
Departament Środowiska	Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasta Gorzów Wielkopolski ze względu na przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu zawieszonego PM10	Z uwagi na przekroczenie w strefie miasta Gorzów Wielkopolski wartości dopuszczalnej pyłu zawieszonego PM10 w Gorzowie Wlkp. uchwałą nr XIV/137/15 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 16 listopada 2015 r. przyjęto Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy miasta Gorzów Wielkopolski.	Sprawozdanie z realizacji Programu za lata 2014-2016 przedłożone SWL w 2018 r. (3-letni okres sprawozdawczy)
Departament Środowiska	Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasta	Z uwagi na przekroczenie w strefie miasta Gorzów Wlkp. wartości docelowej benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10, Uchwałą nr XIV/141/15 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 16 listopada 2015 r. przyjęto	Sprawozdanie z realizacji Programu za

Jednostka odpowiedzialna w UMWL <sup>4</sup>	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
	Gorzów Wielkopolski ze względu na przekroczenie wartości docelowej benzo(a)pirenu w pyłe PM10	Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy miasta Gorzów Wielkopolski ze względu na przekroczenie wartości docelowej benzo(a)pirenu w pyłe PM10.	lata 2014-2016 przedłożone SWL w 2018 r. (3-letni okres sprawozdawczy)
Departament Środowiska	Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy miasta Zielona Góra ze względu na przekroczenie wartości docelowej benzo(a)pirenu w pyłe PM10	Z uwagi na przekroczenie w strefie miasta Zielona Góra wartości docelowej benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 Uchwałą nr XIV/140/15 Sejmiku Województwa dnia 16 listopada 2015 r. przyjęto Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy miasta Zielona Góra ze względu na przekroczenie wartości docelowej benzo(a)pirenu w pyłe PM10.	Sprawozdanie z realizacji Programu za lata 2014-2016 przedłożone SWL w 2018 r. (3-letni okres sprawozdawczy)
Departament Środowiska	Aktualizacja programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej ze względu na przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu zawieszonego PM10 oraz wartości docelowych benzo(a)pirenu oraz arsenu w nim zawartych	Z uwagi na przekroczenie w strefie lubuskiej wartości dopuszczalnej pyłu zawieszonego PM10 oraz wartości docelowych benzo(a)pirenu oraz arsenu zawartych w pyłe PM10. Uchwałą nr XLII/626/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego dnia 26 lutego 2018 r. przyjęto Aktualizację programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej ze względu na przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu zawieszonego PM10 oraz wartości docelowych benzo(a)pirenu oraz arsenu w nim zawartych.	Sprawozdanie z realizacji Programu za lata 2014-2016 przedłożone SWL w 2018 r. (3-letni okres sprawozdawczy)
Departament Środowiska	Polityka antysmogowa - Ekspertyza wskazująca efekt ekologiczny wprowadzenia na obszarze województwa lubuskiego, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.	Zarząd Województwa Lubuskiego w ramach prowadzonych działań na rzecz walki ze smogiem zlecił opracowanie ekspertyzy w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa lubuskiego ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Ze względu na fakt, iż mimo prowadzonych działań naprawczych przewidzianych w uchwalanych Programach ochrony powietrza dla stref województwa lubuskiego, nie osiągnięto oczekiwanych rezultatów, a poziomy dopuszczalne i docelowe zanieczyszczeń w powietrzu są nadal przekraczane, podjęto Uchwały Sejmiku Województwa Lubuskiego w sprawie ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.	nie
Departament Środowiska	Program ochrony środowiska przed hałasem dla dwóch odcinków dróg wojewódzkich nr 137 w m. Międzyrzecz oraz nr 296 w m. Żagań	Ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego hałasu na odcinkach dróg wojewódzkich Uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego nr XLV/692/18 z dnia 21 maja 2018 r. określono Program ochrony środowiska przed hałasem dla dwóch odcinków dróg wojewódzkich nr 137 w m. Międzyrzecz oraz nr 296 w m. Żagań. Do realizacji zadań opisanych w niniejszym Programie został zobowiązany zarządca przedmiotowych odcinków dróg wojewódzkich, tj. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze. Ustawodawca nie nałożył na Marszałka Województwa obowiązku przekazywania Ministrowi Środowiska	nie

Jednostka odpowiedzialna w UMWL <sup>4</sup>	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		sprawozdań z realizacji działań naprawczych. W związku z powyższym Zarząd Województwa nie monitoruje efektów dotychczasowych działań naprawczych służących redukcji hałasu.	
Departament Środowiska	Program ochrony środowiska przed hałasem dla odcinków dróg krajowych województwa lubuskiego, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny	Dokument opracowany został w 2018 r., uchwała podjęta w 2019 r. - Uchwała nr III/31/19 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 11 lutego 2019 r.	nie
Departament Infrastruktury Społecznej	Program Rozwoju Lubuskiej Turystyki do 2020	Dokument zgodnie z przyjętą Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 w zakresie szeroko rozumianej turystyki, określił listę 8 celów operacyjnych, 3 produktów wizerunkowych, produktów horyzontalnych oraz unikatowych produktów miejsca. Departament Infrastruktury Społecznej corocznie opracowuje zbiorcze sprawozdanie z realizacji założeń Programu Rozwoju Lubuskiej Turystyki do 2020 roku w oparciu o nadesłane dane przez podmioty realizujące program.	nie

### 3.2 CEL STRATEGICZNY 2 Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
Departament Infrastruktury i Komunikacji	Plan inwestycji priorytetowych planowanych do realizacji na drogach wojewódzkich w ramach perspektywy finansowej na lata 2014 - 2020	W 2018 r. podejmowano wiele działań z listy podstawowej Planu, m.in. obwodnica Rzepina, obwodnica Drezdenka – etap II, most w Skwierzynie, most w Milsku. Działania z listy podstawowej Planu zostały zrealizowane w następującym zakresie: – w trakcie procedury przetargowej – 2 zadania, pozycje nr 29 oraz 33, – w trakcie realizacji – 13 zadań, pozycje nr 2; nr 14 - 16; nr 19 - 23; nr 25 - 28, – zakończone – 15 zadań, pozycje nr 1; nr 3 - 13; nr 17 - 18, nr 24.	nie
Departament Infrastruktury i Komunikacji	Program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego województwa lubuskiego na lata 2016 – 2025	Program realizowany jest przez wiele podmiotów, z których każdy podejmuje działania stosownie do kompetencji: – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Zielonej Górze – 27 działań, – Państwowa Straż Pożarna – 2 działania, – Komenda Wojewódzka Policji w Gorzowie Wlkp. – 19 działań, – Polski Związek Motorowy – 4 działania, – Nadodrzański Oddział Straży Granicznej – 3 działania, – Lubuski Urząd Wojewódzki: Program rozwoju powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019, zadania realizowane przez powiaty woj. lubuskiego – 13 działań; Program rozwoju gminnej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019, zadania realizowane przez gminy – 16 działań; Rządowy Program na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej, zadania realizowane przez gminy i powiaty woj. lubuskiego – 16 działań, – WORD Gorzów Wlkp. – 9 działań, – WORD Zielona Góra – 11 działań, – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze – 59 działań, – Jednostki współpracujące – 3 działania.	nie
Departament Infrastruktury i Komunikacji	Program i plan działań intensyfikacji przewozów pasażerskich z Portu Lotniczego Zielona Góra w Babimoście	W 2018 r. zakończono działanie związane z przygotowaniem przez firmę WeLow Aviation Consulting Kft. z Węgier Raportu pn. „Program i plan działań intensyfikacji przewozów pasażerskich z Portu Lotniczego Zielona Góra w Babimoście”. Wykonawca przedstawił wstępne wyniki i prezentację z Raportu badań i analiz jako informację dla Zarządu WL 14.02.2018 r. Ostateczna wersja Raportu i dokumentacji została odebrana 05.04.2018 r. – Wyniki i propozycje planu intensyfikacji połączeń lotniczych zamieszczone w Raporcie są obecnie	nie

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		<p>wdrażane do realizacji poprzez połączenia krajowe, wakacyjno-czarterowe oraz międzynarodowe rozkładowe. W 2018 r. Port Lotniczy Zielona Góra obsłużył 2 1934 pasażerów i 1 295 operacji lotniczych. Zarząd WL na realizację połączeń przeznaczył w 2018 r. 7 433 703,01 zł;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– 4 września 2018 r. Zarząd WL skierował wniosek do Ministra Infrastruktury o objęcie połączenia lotniczego między Zieloną Górą a Warszawą obowiązkiem użyteczności publicznej (PSO);</li> <li>– Rozpoczęto starania o pozyskanie dodatkowych gruntów dla lotniska na przedłużeniu drogi startowej w celu przesunięcia ogrodzenia lotniska i likwidacji przeszkody lotniczej dla świateł podejścia do lądowania;</li> <li>– Kontynuowano współpracę z Urzędem Miasta Zielona Góra w celu pozyskania pomocy finansowej na uruchomienie międzynarodowych połączeń lotniczych z Portu Lotniczego Zielona Góra;</li> <li>– Rozpoczęto działania mające na celu opracowanie koncepcji bezkolizyjnego dojazdu drogowego budowa drogi wojewódzkiej nr 304 od drogi krajowej nr 32 do Babimostu) do terminala Portu Lotniczego oraz budowy odnogi kolejowej w jego pobliżu;</li> <li>– W 2018 r. Zespół Portu Lotniczego w Departamencie DG przeznaczył 160 061,17 zł na działania związane z promocją Portu Lotniczego Zielona Góra/Babimost oraz połączeń lotniczych.</li> </ul>	
Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym	Program Rozwoju Transportu Województwa Lubuskiego	<p>Program Rozwoju Transportu Województwa Lubuskiego (PRT) został przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 7 czerwca 2016 r. Opracowanie PRT było warunkiem Komisji Europejskiej dla uruchomienia wsparcia w obszarze transportu w ramach RPO - Lubuskie 2020. Przedmiotowy Program wykracza poza ramy interwencji wyznaczone przez RPO-L2020, nadając kontekst celom RPO-L2020 w obszarze rozwoju transportu w szerszym, regionalnym horyzoncie. Zasady i system monitorowania realizacji PRT zostały określone w dokumencie. Przewidują one sporządzanie rocznych raportów z realizacji oraz raportu końcowego. Wobec tego, zgodnie z systemem i zasadami monitorowania realizacji PRT WL w 2018 r. został przygotowany Raport z realizacji Programu Rozwoju Transportu Województwa Lubuskiego za rok 2017. Dokument zawiera m.in. analizę rzeczowo-finansową podjętych w 2017 r. przedsięwzięć, stopień realizacji wskaźników oraz wnioski i rekomendacje. Ponadto przedstawiono w nim krótką analizę osiągniętych celów zaplanowanych dla realizacji PRT WL. Raport został przedstawiony na posiedzeniu ZWL 2 lipca 2018 r.</p>	



### 3.3 CEL STRATEGICZNY 3 Społeczna i terytorialna spójność regionu

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
Departament Infrastruktury Społecznej	Program współpracy Województwa Lubuskiego z organizacjami pozarządowymi	<p>Roczny Program Współpracy Województwa Lubuskiego z organizacjami pozarządowymi zawiera cele współpracy (cel główny i cele szczegółowe programu), zasady współpracy, zakres przedmiotowy, formy współpracy, priorytetowe zadania publiczne, okres realizacji programu, sposób realizacji programu, wysokość środków planowanych na realizację programu, ocena ofert przez realizatora programu, tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert, sposób postępowania przy wyborze ofert, sposób tworzenia programu i przebieg konsultacji, sposób oceny realizacji programu.</p> <p>Więcej informacji nt. zadań realizowanych w ramach tego programu znajduje się w rozdziale VI. Programu</p>	tak (sprawozdanie składane do 31 maja)
Departament Infrastruktury Społecznej	Program Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego na lata 2018-2020	<p>Z końcem 2017 roku, Samorząd Województwa Lubuskiego przystąpił do opracowania programu, w celu wytyczenia kierunków polityki kulturalnej w województwie lubuskim oraz przedstawienia rekomendowanych działań dla rozwoju kultury w regionie na lata 2018-2020. Sporządzona została diagnoza, która zidentyfikowała słabe i mocne strony lubuskiej kultury. Istotnym elementem warunkującym dostępność do oferty kulturalnej regionu jest infrastruktura kulturalna. Jej rozwój w znacznym stopniu decyduje o konkurencyjności kulturalnej województwa. W celu zwiększenia atrakcyjności i dostępności oferty należy poprawiać stan istniejących obiektów i ich wyposażenia technicznego, co może ułatwić dostępność do nich oraz uatrakcyjnić ich ofertę. Potrzebne jest także wdrożenie nowoczesnych form prezentacji oferty (poprzez multimedia, digitalizację, wprowadzenie interaktywnych form ekspozycji zasobów, zwiększenie otwartości teatrów, bibliotek, muzeów, filharmonii poprzez większą aktywizację odbiorców etc.). Takie działania pozwolą dostosować ofertę kulturalną do zmieniających się oczekiwań mieszkańców województwa i odwiedzających je turystów. Jako rekomendowane działania dla regionu w obszarze polityki kulturalnej wskazano projekty mające strategiczne znaczenie dla Województwa Lubuskiego: „Ochrona i zachowanie zasobów dziedzictwa kulturowego Teatru im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wielkopolskim na potrzeby rozwoju turystyki”, „Modernizacja Lubuskiego Teatru im. Leona Kruczkowskiego w Zielonej Górze”, „Rozbudowa i modernizacja budynku Filharmonii Zielonogórskiej – etap I”, „Kompleksowy remont, konserwacja i renowacja zabytków oraz modernizacja wystaw stałych w Zagrodzie Młyńskiej w Bogdańcu”. Niniejsze projekty otrzymały w 2018 r. dofinansowanie w ramach Osi Priorytetowej 4 Środowisko i kultura, Działanie 4.4 Zasoby kultury i dziedzictwa kulturowego, Poddziałanie 4.4.1 Zasoby kultury i dziedzictwa kulturowego – projekty realizowane poza formułą ZIT Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020.</p>	nie

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
Departament Infrastruktury Społecznej	Plan inwestycyjny Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Rekreacji im. Zbigniewa Majewskiego w Drzonkowie na lata 2015-2020	Realizacja zadań inwestycyjnych przez Wojewódzki Ośrodek Sportu i Rekreacji imienia Zbigniewa Majewskiego w Drzonkowie zmierzających do realizacji jednego z założeń Strategii Województwa Lubuskiego polegającego na dokończeniu rozbudowy Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Drzonkowie.	nie
Departament Infrastruktury Społecznej	Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2018 – 2021	<p>Na realizację zadań wynikających z Programu w 2018 r. w budżecie samorządu województwa lubuskiego wydatkowano łącznie kwotę 175.119,80 zł, z przeznaczeniem na:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. dotacje celowe na dofinansowanie zadań zleconych do realizacji przez organizacje pozarządowe - 134.000 zł, z czego: <ol style="list-style-type: none"> <li>a) na dofinansowanie zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym w ramach konkursu, w kwocie 110.000 zł - dotacje przyznano 13 organizacjom pozarządowym, na realizację 12 zadań, które obejmowały: <ul style="list-style-type: none"> <li>– wspieranie działań służących promocji zdrowego stylu życia, z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem wypoczynku letniego oraz innych form aktywnego spędzania czasu wolnego z elementami profilaktyki;</li> <li>– wspieranie działań ukierunkowanych na poszerzenie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;</li> <li>– wzmacnianie abstynenckich postaw i zachowań wśród dzieci i młodzieży;</li> <li>– wspieranie działań w zakresie zwiększania dostępności do istniejących form wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu.</li> </ul> </li> <li>b) na dofinansowanie zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym w trybie art. 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w kwocie 24.000 zł - dotacje przyznano 4 organizacjom pozarządowym, na realizację 4 zadań, które obejmowały: <ul style="list-style-type: none"> <li>– realizację i wspieranie działań profilaktyczno-edukacyjnych, mających na celu zwiększanie świadomości młodzieży na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież,</li> <li>– wzmacnianie abstynenckich postaw i zachowań wśród dzieci i młodzieży,</li> <li>– wspieranie działalności środowisk abstynenckich.</li> </ul> </li> </ol> </li> <li>2. dotację dla Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Zielonej Górze - 11.565 zł, z przeznaczeniem na organizację dwóch szkolenia dla pracowników placówek leczenia odwykowego</li> </ol>	<p>Raport z realizacji w/w Programu jest corocznie składany Sejmikowi Województwa Lubuskiego. W dniu 11.03.2019 r. Sejmik przyjął raport z realizacji w 2018 roku</p>

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		<p>funkcjonujących na terenie z województwa lubuskiego;</p> <p>3. na działania samorządu województwa lubuskiego w zakresie profilaktyki uzależnienia od alkoholu - 29.554,80 zł, które obejmowały organizację:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- seminarium na temat przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych,</li> <li>- V edycji konkursu dla uczniów szkół województwa lubuskiego pn. „Widzisz. Nie zgadzaj się! REAGUJ!”,</li> <li>- szkolenia dla organizacji pozarządowych,</li> <li>- II Lubuskiego Dnia Trzeźwości</li> </ul> <p>oraz dofinansowanie do zabawy mikołajkowej, corocznie organizowanej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze dla dzieci z placówek wsparcia dziennego.</p>	
Departament Infrastruktury Społecznej	Program Inwestycyjny pn. „Rekreacja nad lubuską wodą” na 2018 rok	W ramach Programu decyzją Sejmiku Województwa Lubuskiego zmodernizowano 14 lubuskich akwenów. Pomoc otrzymała Gmina Kłodawa, Gmina Drezdenko, Gmina Pszczew, Miasto Kostrzyn nad Odrą, Gmina Sława, Gmina Skape, Gmina Krosno Odrzańskie, Gmina Szprotawa, Gmina Nowogród Bobrzański, Gmina Lubrza, Gmina Międzyrzecz, Gmina Ośno Lubuskie, Gmina Dobiegniew, Gmina Kożuchów. Łączna kwota dofinansowania z Województwa Lubuskiego: 355 094,41 zł. Zakończono pomyślnie realizację programu	nie
Departament Infrastruktury Społecznej	Program pn. „Lubuskie siłownie pod chmurką”	Pomoc finansową przekazano Gminie Lubiszyn, Gminie Deszczno, Gminie Nowa Sól, Gminie Siedlisko, Gminie Skwierzyna, Gminie Nowogród Bobrzański i Powiatowi Gorzowskiemu w wysokości łącznie 87 942,84 zł. Zakończono pomyślnie realizację programu.	nie
Departament Ochrony Zdrowia	Lubuska Strategia Ochrony Zdrowia na lata 2014-2020 <sup>7</sup>	<p>Sfinansowanie przez Samorząd Województwa Lubuskiego pomocy materialnej dla studentów kierunków lekarskich w wys. 2 tys. zł miesięcznie – w celu zapewnienia kadry medycznej w regionie po uzyskaniu przez studentów prawa do wykonywania zawodu lekarza (w 2018 roku podpisano 83 umowy).</p> <p>Utworzenie nowego kierunku studiów na Wydziale Lekarskim i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Zielonogórskiego – Ratownictwo medyczne.</p> <p>Rozbudowa Wielospecjalistycznego Szpitala Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. o Ośrodek Radioterapii w celu zwiększenia dostępności do wysokiej jakości usług zdrowotnych w zakresie chorób nowotworowych – zakończenie budowy Ośrodka, wyposażenie w specjalistyczny sprzęt do pozytonowej tomografii emisyjnej</p>	tak Sprawozdanie składa się co 2 lata. Ostatnie złożono 17.09.2018 r.

<sup>7</sup> Lubuska Strategia Ochrony Zdrowia na lata 2014-2020 (LSOZ) w wymagających tego obszarach jest uszczegółowiona/rozszerzona o dodatkowe dokumenty kierunkowe, tj.: Kierunki rozwoju lecznictwa w zakresie opieki nad matką i dzieckiem w województwie lubuskim, Kierunki rozwoju lecznictwa w zakresie onkologii i onkohematologii w województwie lubuskim na lata 2012 – 2020, Kierunki rozwoju lecznictwa w zakresie chorób układu oddechowego w województwie lubuskim na lata 2014 – 2020. Niniejsze dokumenty stanowią element wdrożeniowy i integralną część LSOZ, w związku z tym sprawozdawczość z realizacji tych dokumentów nie jest prowadzona oddzielnie i ujmowana jest w sprawozdaniu z realizacji LSOZ.

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		<p>PET/CT, podpisanie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia na wykonywanie badań PET/CT (pięcioletni kontrakt opiewający na 100 tysięcy złotych miesięcznie). Pierwsze badania wykonano w grudniu 2018 r. 12 kwietnia rozstrzygnięto przetarg na projekt i budowę Centrum Zdrowia Matki i Dziecka. Wybrana została oferta firmy Mostostal Zabrze Gliwickie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego - 23 września 2018 r. odbyło się uroczyste rozpoczęcie budowy Centrum Zdrowia Matki i Dziecka oraz podpisanie Aktu Erekcyjnego. W 2021 planowane jest przyjęcie pierwszych pacjentów.</p> <p>Budowa bazy Śmigłowcowej Służby Ratownictwa Medycznego (HEMS) przy Wielospecjalistycznym Szpitalu Wojewódzkim w Gorzowie Wlkp. sp. z o.o. – inwestycja w trakcie realizacji, decyzję o utworzeniu bazy w Gorzowie Wlkp. podjęto w 2015 r. Ministerstwo Zdrowia w ramach budżetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko kupiło specjalistyczny śmigłowiec; w listopadzie 2016 r. otwarto tymczasową bazę kontenerową Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. Samorząd Województwa w 2018 r. podjął decyzję o zwiększeniu wsparcia finansowego (początkowo była to kwota 2,5 mln zł) dla ww. inwestycji o 2,3 mln zł (w wyniku wyższych kwot oferowanych przez wykonawców w kolejnych przetargach); w roku 2018 przekazano środki w wysokości – 1,9 mln zł ), inwestycja ma zostać zakończona w 2019 r.</p>	
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii <sup>8</sup>	<p>Na realizację Programu złożyło się wiele działań, m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Przeprowadzono kampanię społeczną pn.: „Stop uzależnieniom”, która miała na celu promocję zdrowego stylu życia służącego zapobieganiu używaniu substancji psychoaktywnych poprzez zachęcenie do poszukiwania alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Kampania realizowana została podczas „VIII Lubuskiego Pikniku Zdrowia” 17 czerwca 2018 r. na terenie Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Rekreacji im. Zbigniewa Majewskiego w Drzonkowie.</li> <li>2. Zorganizowano konferencję pn.: „Co nas wypala?”, która pozwoliła zwiększyć wiedzę i podnieść świadomość społeczną oraz udoskonalić kompetencje kadr zaangażowanych w działalność profilaktyczną. W spotkaniu wzięli udział m.in.: pracownicy socjalni, pedagodzy, policjanci, kuratorzy sądowi, pracownicy młodzieżowych ośrodków socjoterapeutycznych i izby pielęgniarek. Wykorzystanie w konferencji środków masowego przekazu umożliwiło jej organizatorom dotarcie do społeczności całego województwa; W konferencji uczestniczyło 120 osób pracujących w obszarze przeciwdziałania narkomanii z terenu województwa lubuskiego.</li> </ol>	tak sprawozdanie za 2018 r. zostało przedłożone SWL 11.03.2019 r.

<sup>8</sup> Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 jest realizowana w oparciu o wojewódzkie programy w obszarze pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, jak również Wieloletni regionalny plan działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubuskim 2013-2020.

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		<p>3. Przekazano narkotesty Komendzie Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp. w 2018 roku w formie darowizny, tj. 144 urządzenia typu „DrugWipe 6 S”. Urządzenia zakupione zostały w celu ograniczenia szkód zdrowotnych i patologicznych zachowań na drogach województwa lubuskiego i były wykorzystane podczas zabezpieczenia Operacji Policyjnej „POLANDROCK 2018”, podczas trwania festiwalu „Pol’And’Rock Festival 2018” w Kostrzynie nad Odrą oraz przekazane do jednostek terenowych Policji województwa lubuskiego. W 2018 r. lubuscy policjanci przebadali 644 kierujących, z czego 275 kierowców znajdowało się pod działaniem środków odurzających.</p> <p>4. Opublikowano wkładkę w Gazecie Lubuskiej dot. Problematyki narkomanii, co umożliwiło dotarcie do szerokiej bazy odbiorców, dzięki czemu możliwe było przekazanie ważnych informacji dotyczących problemu narkomanii, m.in.: przedstawiono różne formy pomocy osobom uzależnionym oraz wskazano placówki pomocowe zajmujące się problemem uzależnień. Wkładka została opublikowana 22 grudnia 2018 r.</p>	
<p>Departament Infrastruktury Społecznej</p> <p>Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej</p>	<p>Wojewódzki Program na rzecz Osób Starszych</p>	<p>Uchwała Nr 240/3340/18 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 6 lutego 2018 r.</p> <p>Planowane było wsparcie zadania w ramach działania na rzecz seniorów w województwie lubuskim, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozwijanie i promowanie wolontariatu osób starszych i na rzecz osób starszych oraz grup samopomocowych,</li> <li>– realizacja projektów w zakresie zwiększania poziomu aktywności osób starszych,</li> <li>– realizacja projektów z zakresu działalności kulturalnej i sportowej,</li> <li>– działania przeciwdziałające e - wykluczeniu np. kursy, szkolenia, warsztaty itp.,</li> <li>– wzmacnianie i promowanie integracji międzypokoleniowej,</li> <li>– zwiększanie świadomości osób starszych na temat przemocy.</li> </ul> <p>Na realizację ww. zadania przeznaczono środki w wysokości 300 000 zł. Maksymalna kwota dofinansowania pojedynczego projektu mogła wynieść do 10 000 zł. Zawarto 50 umów na kwotę 295 000 zł, z uwagi na rezygnację jednej organizacji pozarządowej z realizacji zadania na kwotę 5 000 zł.</p> <p>Zorganizowano XX Lubuski Tydzień Seniora pod honorowym patronatem Marszałka Województwa. Inauguracja Lubuskiego Tygodnia Seniora odbyła się w dniu 8 października 2018 r. w Sali MCM Filharmonii Zielonogórskiej i była szczególna, gdyż jubileuszowa. Podczas imprezy nagrodzono laureatów konkursu plastycznego pod hasłem „Województwo Lubuskie za 100 lat”. W 2018 r. w ramach obchodów LTS na terenie całego regionu zaplanowanych było około 300 imprez różnego rodzaju m.in. spotkania, występy, koncerty, wycieczki, bale itp.</p>	<p>tak</p> <p>sprawozdanie składane corocznie – w trakcie przygotowania za 2018 r.</p>

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		W 2018 r. odbyły się 3 posiedzenia Lubuskiej Społecznej Rady Seniorów, podczas których poruszano sprawy istotne dla seniorów województwa Lubuskiego m.in. dotyczące możliwości finansowania i tworzenia oddziałów geriatrycznych w województwie lubuskim oraz możliwości realizacji programów prozdrowotnych.	
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Wojewódzki Program Pomocy Społecznej	Zorganizowano w grudniu 2018 r. w Sali Kolumnowej Sejmiku Województwa Lubuskiego Mikołajki dla dzieci z placówek wsparcia dziennego z terenu województwa lubuskiego. W imprezie wzięło udział 120 dzieci.	tak sprawozdanie składane corocznie – w trakcie przygotowania za 2018 r.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Program działań na rzecz rodzin wielodzietnych „Lubuska Karta Dużej Rodziny”	W 2018 roku wydano 430 egzemplarzy Lubuskiej Karty Dużej Rodziny członkom 84 rodzin. Od początku trwania Programu, tj. od maja 2014 r. do dnia 31 grudnia 2018 r. wydano 4 419 egzemplarzy Lubuskiej Karty Dużej Rodziny dla członków 862 rodzin wielodzietnych z terenu całego województwa.	tak sprawozdanie składane corocznie – w trakcie przygotowania za 2018 r.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Zorganizowano dwa trzydniowe szkolenia w zakresie: „Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych”, „Przemoc wobec dziecka” - 40 uczestników, tj. przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej oraz wymiaru sprawiedliwości. Realizowano projekt „Lubuska niebieska tarcza wobec przemocy” (realizowany w formie portalu <a href="http://www.tarcza.lubuskie.pl">www.tarcza.lubuskie.pl</a> ), który pozwala na upowszechnienie kompleksowej, usystematyzowanej, syntetycznej i na bieżąco aktualizowanej wiedzy na temat funkcjonujących na terenie województwa lubuskiego form i zakresu instytucjonalnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	tak sprawozdanie składane corocznie – w trakcie przygotowania za 2018 r.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej	Zadania wynikające z Programu realizują 3 Ośrodki Adopcyjne – 2 publiczne (w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp.) i 1 niepubliczny (w Żarach) prowadzony przez Stowarzyszenie - Lubuski Ruch na Rzecz Kobiet i Rodziny "ŻAR". Działania podejmowane przez te Ośrodki dotyczą procedur adopcyjnych w tym szkolenia kandydatów na rodziców adopcyjnych a także promocji idei adopcji. Ośrodek w Gorzowie Wlkp. prowadzi Wojewódzki Bank Danych, w którym m.in. zbierane są i przechowywane informacje dot. dzieci oczekujących na przysposobienie.	tak sprawozdanie składane corocznie – w trakcie przygotowania za 2018 r.
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Kierunki prorodzinnej polityki społecznej województwa lubuskiego	Działania podejmowane przez jednostki organizacyjne samorządu województwa na rzecz rodzin. Obejmują one oferty dla rodzin w różnych obszarach życia społecznego takich jak: edukacja publiczna, promocja i ochrona zdrowia, kultura i ochrona dóbr, pomoc społeczna, rehabilitacja zawodowa i społeczne osób niepełnosprawnych, kultura fizyczna i turystyka, bezpieczeństwo publiczne, przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy.	tak sprawozdanie składane corocznie – w trakcie przygotowania za 2018 r.

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Wojewódzki Program Integracji Społecznej Osób Niepełnosprawnych	<p>Likwidacja Barrier Architektonicznych. Zarząd Województwa Lubuskiego zdecydował o udzieleniu dofinansowania na realizację 15 zadań na kwotę 1 287 469,00 zł, faktycznie wykorzystano 1 286 159,08 zł, ponieważ jeden z podmiotów wykorzystał dofinansowanie w mniejszej kwocie niż przyznana (kwota mniejsza o 1 309,92 zł). W ramach udzielonych dofinansowań dostępność w zakresie użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych stała się mniej ograniczona, zrefundowano koszty budowy 5 szybów windowych, 9 urządzeń dźwigowych (windy, platformy schodowe), 7 pochylni i podjazdów, dostosowano 9 pomieszczeń sanitarnych.</p> <p>Dofinansowanie działania zakładów aktywności zawodowej. Zarząd Województwa Lubuskiego przeznaczył w 2018 r. na działanie dwóch zakładów aktywności zawodowej (w Szprotawie i w Kamieniu Wielkim) kwotę dofinansowania w wysokości 1 082 898,00 zł (wykorzystano 1 066 898,00 zł), pochodzącą ze środków PFRON, a także kwotę 77 700,00 zł (wykorzystano: całość) pochodzącą ze środków budżetu województwa. Rezultaty: zmniejszenia bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych, mieszkających na terenie województwa, a także stworzenie zatrudnionym osobom niepełnosprawnym szansy zarówno rehabilitacji zawodowej, jak i społecznej.</p>	tak sprawozdanie z realizacji Wojewódzkiego Programu Integracji Społecznej Osób Niepełnosprawnych jest integralną częścią sprawozdania ze Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Lubuski Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2015-2020. Wspólna wizja pozytywnych zmian	<p>Szczegółowy raport z realizacji zadań Lubuskiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w 2018 r. zostanie sporządzony i przekazany Zarządowi Województwa Lubuskiego w II kwartale 2019 r.</p> <p>W 2018 r. ROPS kontynuował realizację projektu pn. "EFEKT SYNERGII - koordynacja lubuskiej ekonomii społecznej" współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020, Oś Priorytetowa 7. Równowaga społeczna, Działanie 7.6. Wsparcie dla OWES i ROPS we wzmacnianiu sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 7.6.2 Koordynacja ekonomii społecznej - ROPS. Projekt ma na celu poprawę warunków rozwoju ekonomii społecznej oraz wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia sektora poprzez organizowanie procesów programowania współpracy międzysektorowej oraz koordynację działań realizowanych przez kluczowych interesariuszy.</p> <p>W 2018 r. realizowano zadania, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Tworzenie i wzmacnianie sieci współpracy w zakresie rozwoju ekonomii społecznej. W tym celu odbyły się: <ul style="list-style-type: none"> <li>– posiedzenia Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej,</li> <li>– warsztaty dla interesariuszy Lubuskiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej,</li> <li>– Akademia Liderów Lokalnych,</li> </ul> </li> </ol>	nie

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		<p>– spotkania sieci współpracy pomiędzy OWES-ami a ROPS-em.</p> <p>2. Widoczność podmiotów ekonomii społecznej: Przeprowadzono kampanię o zasięgu regionalnym pod hasłem „Lubuski Właznik. Lider Biznesu Społecznego”. Zrealizowano cykl działań medialnych, konkurs skierowany do podmiotów ekonomii społecznej. Ponadto, Targi Aktywności i Biznesu Społecznego, krajowe i zagraniczne wizyty studyjne do podmiotów ekonomii społecznej oraz Międzynarodowe Forum.</p> <p>3. Wzmocnienie działań reintegracyjnych: Powstała regionalna sieć kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, WTZ, ZAZ), która stanowi przestrzeń do wymiany doświadczeń pomiędzy PES-ami. Opracowano koncepcję systemu certyfikacji/ standaryzacji PES o charakterze reintegracyjnym, przeprowadzono proces jej testowania w trzech centrach integracji społecznej.</p> <p>4. Programowanie ekonomii społecznej: Wspierano procesy programowania dokumentów strategicznych gmin/powiatów w zakresie uwzględniania w nich zapisów dotyczących ekonomii społecznej oraz podjęto działania mające na celu promocję stosowania zamówień społecznie odpowiedzialnych przez jednostki samorządu terytorialnego.</p>	
Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze	Lubuski Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2018 <sup>9</sup>	Zgodnie z założeniami Lubuskiego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2018 podejmowano różnego rodzaju przedsięwzięcia dla wielu grup beneficjentów w ramach czterech podstawowych priorytetów, tj. poprawy zasobu miejsc pracy, dostosowywania kwalifikacji kadr do zmieniających się potrzeb gospodarki, włączenia społecznego i zawodowego oraz polepszania efektywności podejmowanych działań. W realizację Planu zaangażowanych było blisko 20, często niezależnych od siebie, podmiotów. W ramach Planu podejmowano różnego rodzaju inicjatywy, w tym: wzmocnianie instytucji otoczenia biznesu, tworzenie dogodnych warunków dla inwestycji, wspieranie cudzoziemców na regionalnym rynku pracy, działania prozdrowotne na rzecz większej aktywności zawodowej, dostosowywanie kierunków kształcenia do zmieniających się potrzeb, dofinansowanie kształcenia pracodawców i ich pracowników, wsparcie włączenia zawodowego i społecznego. Łącznie z różnego rodzaju przedsięwzięć skorzystało ponad 283,2 tys. osób, przy wydatkach na poziomie ponad 434,4 mln zł. Wzrosła liczba miejsc pracy (o 6,6 tysięcy, osiągając poziom 360,6 tysięcy, w tym 21,9 tysięcy cudzoziemców opłacających składki społeczne) oraz skala aktywności zawodowej (o 4,2 tysiące osób, osiągając poziom 382,8 tysięcy osób). Spadła liczba	tak sprawozdania z realizacji planu są corocznie składane do wiadomości Sejmikowi Województwa Lubuskiego. Ostatnie sprawozdanie rozpatrywane było na XLV zwyczajnej sesji Sejmiku Województwa Lubuskiego kadencji 2014-2018, 21 maja

<sup>9</sup> Lubuska Strategia Zatrudnienia na lata 2011-2020, przyjęta przez Sejmik Województwa Lubuskiego 14 lutego 2011 roku (uchwała Nr VI/41/11), realizowana poprzez coroczne plany działań – ostatnio uchwalony – Lubuski Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2018, przyjęty przez Zarząd Województwa Lubuskiego 18 grudnia 2017 roku (uchwała Nr 232/3202/17)



Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		bezrobotnych (o 2,4 tysiąca osób, do poziomu 22,2 tysiąca osób). Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 5,8% (tyle samo co w kraju), a wg BAEL – 3,0% (dla porównania w kraju 3,8%).	2018 r.
Gabinet Zarządu/ Pełnomocnik Zarządu ds. Koordynacji programu Młodzi On-Life	Założenia polityki młodzieżowej województwa lubuskiego/Program Młodzi On-Life	<p>Kampania promująca działania samorządu skierowane do lubuskiej młodzieży:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– V Lubuski Sejmik Młodzieżowy;</li> <li>– Stypendia sportowe, artystyczne, twórcze i naukowe;</li> <li>– Stypendia dla studentów kierunku lekarskiego i specjalne stypendia dla studentów kierunku lekarskiego, którzy po studiach będą pracować w lubuskich szpitalach;</li> <li>– Lubuski Kongres Gospodarczy – specjalny blok dla młodych;</li> <li>– Warsztaty aktywizujące młodzież pod hasłem „Akademia Młodego Lidera Innowacji”;</li> <li>– Młodzi Lubuszanie na posiedzeniu Parlamentu Dzieci i Młodzieży – zadanie GZ i DA – pomoc w udziale lubuskiej reprezentacji;</li> <li>– Dzień Samorządu Terytorialnego – debata z udziałem młodzieży;</li> <li>– Wsparcie młodych przedsiębiorców DIZ – zadanie GZ - promocja projektów.</li> </ul>	nie
Departament Rolnictwa, Zasobów Naturalnych, Rybactwa i Rozwoju Wsi	Program udrożnienia wód płynących dla celów rybactwa w województwie lubuskim na lata 2005-2020	<p>W latach 2005-2018 w ramach realizacji Programu zrealizowano 20 inwestycji w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przepławka dla ryb na rzece Drawie na Stopniu Wodnym Kamienna (realizacja 2014-2018) w ramach projektu „Czynna ochrona siedlisk włośnienniczników i udrożnienie korytarza ekologicznego zlewni rzeki Drawy w Polsce” - inwestycja współfinansowana z Programu Europejskiego LIFE+ oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;</li> <li>– przepławka dla ryb na rzece Bóbr na Stopniu Wodnym Krzywaniac - inwestycja zrealizowana w latach 2015 - 2018 przez PGE Energia Odnawialna Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie ze środków własnych Spółki.</li> </ul> <p>Ponadto PGE Energia Odnawialna SA realizuje proces budowy przepławki dla ryb na terenie Stopnia Wodnego Grajówka. Planowany termin oddania inwestycji do eksploatacji to grudzień 2019 r.</p> <p>Oprócz inwestycji infrastrukturalnych realizacja założeń programu wymaga podejmowania działań towarzyszących, dlatego prowadzi się coroczne zarybienia – Polski Związek Wędkarski oraz Drawieński Park Narodowy wpuścili łącznie do wód województwa lubuskiego ponad 100 tys. szt. narybku certy, troci wędrownej i łososia, a także 535 kg narybku węgorza.</p>	nie

### 3.4 CEL STRATEGICZNY 4 Region efektywnie zarządzany

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
Departament Rozwoju Regionalnego	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020	Dokonano ewaluacji Strategii, której wyniki zostały zaprezentowane Sejmikowi Województwa Lubuskiego 26 lutego 2018 r. Na tej podstawie Sejmik Województwa Lubuskiego 17 grudnia 2018 r. podjął Uchwałę o opracowaniu aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa. W 2018 r. przystąpiono do przygotowania diagnozy społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego, która stanowi punkt wyjścia do opracowania aktualizacji strategii.	tak
Departament Rozwoju Regionalnego	Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020	<p>W związku z ustanowieniem w listopadzie 2017 r. przez Sejmik Województwa Lubuskiego roku 2018 Rokiem Rzeki Odry w województwie lubuskim, Departament Rozwoju Regionalnego, koordynował obchody Roku Rzeki Odry 2018 w województwie lubuskim oraz zorganizował:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kampanię informacyjno-promocyjną pn. Samorządowy Rok Rzeki Odry 2018 na łamach Gazety Wyborczej (5-odcinkowy cykl artykułów redakcyjnych, napisanych przez dziennikarzy Gazety Wyborczej, publikowanych w piątkowych wydaniach Magazynu Lubuskiego i wydaniu internetowym, przybliżających czytelnikom znaczenie Odry dla tożsamości regionu, turystyki, komunikacji i gospodarki),</li> <li>– Media Trip dla przedstawicieli mediów Polski Zachodniej (rejs galarami Odrą i Obrzycą z Cigacic do Górzycowa, zwiedzanie winnic "Winnogóra" i "Pod Lipą" w Górzycowie oraz pierwszej winnicy samorządowej i Lubuskiego Centrum Winiarstwa w Zaborze).</li> </ul> <p>Przystąpienie do inicjatywy Blue Velo (20.04.2018 r. – podpisanie przez E. A. Polak Listu intencyjnego potwierdzającego wolę współpracy pomiędzy stronami przy realizacji i promocji projektu BLUE VELO - Odrzańskiej Trasy Rowerowej - długodystansowej trasy biegnącej wzdłuż rzeki Odry przez obszar pięciu województw: śląskiego, opolskiego, dolnośląskiego, lubuskiego i zachodniopomorskiego). Przygotowanie wkładu do zleconego przez MliR badania pn. „Ewaluacja realizacji strategii ponadregionalnych” w zakresie realizacji w 2017 r. ponadregionalnych projektów wynikających z SRPZ 2020 dotyczących Lubuskiego.</p>	tak opracowana w Ministerstwie Rozwoju we współpracy z samorządami informacja została przedstawiona Sejmikowi Województwa Lubuskiego w dniu 9 października 2017 r.
Departament Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Planowania Przestrzennego	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp.	<p>Uchwałą Nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r. przyjęto zaktualizowany Plan.</p> <p>Zgodnie z ustaleniami Planu uzgodniono pozytywnie 8 studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.</p> <p>Ponadto w zakresie odpowiednich zadań samorządowych określonych w planie województwa uzgodniono pozytywnie 48 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, 39 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i 3 decyzje o warunkach zabudowy.</p>	tak (okresowa ocena, minimum raz w kadencji sejmiku)

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
Biuro Współpracy Zagranicznej i Europejskiej Współpracy Terytorialnej	Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Lubuskiego	<p>Umowa o współpracy pomiędzy Województwem Lubuskim (Rzeczypospolita Polska) a Krajem Libereckim (Republika Czeska). Umowa została podpisana 23 czerwca 2018 r., a współpraca jest rozwijana.</p> <p>Umowa o współpracy pomiędzy Województwem Lubuskim (Rzeczypospolita Polska) a Prowincją Autonomiczną Wojwodiny (Republika Serbii). Umowa została podpisana 21 czerwca 2018 r., a współpraca jest rozwijana.</p> <p>Ponadto w ramach współpracy zagranicznej województwa lubuskiego zrealizowano następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. 21 stycznia 2018 r. Województwo lubuskie odwiedziła delegacja z francuskiego Departamentu Le Lot. Delegacja Województwa Lubuskiego odwiedziła region partnerski 16 kwietnia 2018 r.</li> <li>2. Przyjazd kilkudziesięciu przedsiębiorców z Prowincji Hainan (Chińska Republika Ludowa) do Zielonej Góry w dniach 21-22 maja 2018 r., to bezpośredni efekt misji gospodarczych, w których wzięli udział przedsiębiorcy z naszego regionu. Wizyta delegacji z partnerskiego regionu Prowincji Hainan rozpoczęła się od spotkania z zarządem województwa lubuskiego. W kolejnym dniu odbyły się rozmowy b2b oraz podpisane zostało Memorandum of Understanding Chińską Radą Promocji Handlu Zagranicznego, Oddział na Hainanie a Zachodnią Izłą Przemysłowo – Handlową.</li> <li>3. Spotkanie członków Zarządu Województwa Lubuskiego z przedstawicielami Rządu Kraju Związkowego Brandenburgia w Guben (22.05.2018 r.). Na spotkaniu poruszono następujące zagadnienia dotyczące współpracy transgranicznej: Organizacja kolejowych połączeń transgranicznych; Polityka Spójności po roku 2020 w kontekście Europejskiej Współpracy Terytorialnej (Interreg); Promocja lubuskich parków i centrów B+R; Wspieranie działań w zakresie współpracy międzynarodowej w ramach edukacji, kształcenia zawodowego, organizacji imprez sportowo – rekreacyjnych, propagowanie sportu wśród dzieci i młodzieży; Nowe metody kształcenia, mające na celu pobudzenie kreatywności wśród młodzieży szkolnej i akademickiej; Samorządowy Rok Rzeki Odry 2018 w województwach Polski zachodniej; Informacja nt. projektu „Opracowanie koncepcji utworzenia transgranicznego centrum multimodalnego dla woj. lubuskiego oraz Brandenburgii.</li> <li>4. Podczas Dni Województwa Lubuskiego, w dniach 23-24 czerwca, delegacja z Municipium Kiszyniów wzięła udział w Forum Regionów Partnerskich. Hasło forum – „Gospodarka, promocja, kultura we współpracy transgranicznej” - wymiana doświadczeń gospodarczych, kulturalnych”. Spotkanie odbyło się w Sali Kolumnowej Sejmiku Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze.</li> <li>5. XV Homelskie Forum Ekonomiczne, XIX Międzynarodowa Wystawa „Wiosna w Homlu” oraz rozmowy i spotkania z przedstawicielami branży budowlanej (24-28.05.2018 r.). Podczas forum lubuscy</li> </ol>	<p style="text-align: center;">tak</p> <p>ostatnie sprawozdanie przyjęte przez SWL w kwietniu 2018 r.</p>

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		<p>przedsiębiorcy z branży budowlanej prowadzili rozmowy biznesowe z firmami białoruskimi. Odbywały się także rozmowy na temat rozwoju współpracy gospodarczej, kulturalnej i sportowej oraz zaproszono dzieci z obwodu homelskiego na wypoczynek do woj. lubuskiego.</p> <p>6. Cykl spotkań i wydarzeń z okazji jubileuszu 10-lecia międzyregionalnej współpracy partnerskiej Lubuskie-Saksonia m.in.: Lubusko – Saksońska wystawa nt. Parku Mużakowskiego w Londynie (5.10.2018 r.). Wystawa nt. Parku Mużakowskiego.</p> <p>7. W dniach 22-24 czerwca 2018 r. partnerzy Samorządowego Kraju Nitrzańskiego po raz kolejny odwiedzili nasz region, aby wziąć udział w Święcie Województwa oraz Forum regionów pn. „Gospodarka, promocja, kultura we współpracy transgranicznej” - wymiana doświadczeń gospodarczych, kulturalnych; promocja regionu poprzez produkty regionalne; współpraca transgraniczna.</p> <p>8. W dniach 8 - 10 września 2018 roku delegacja serbska (Prowincja Autonomiczna Wojwodiny) odwiedziła nasz region. Dwukrotnie z rewizytą u serbskich partnerów byli przedstawiciele województwa lubuskiego (25-27.09 i 24-25.11).</p> <p>9. W dniach 8-10 września 2018 r. nasi partnerzy z Kraju Libereckiego wzięli udział w obchodach Lubuskiego Święta Plonów w Babimoście.</p>	
Departament Przedsiębiorczości i Strategii Marki	Plan Działań Promocyjnych Województwa Lubuskiego na rok 2018	<p>Plan Działań Promocyjnych Województwa Lubuskiego to dokument, który jest podstawą koordynacji wszelkich działań departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego, co do celów i koncepcji marki, a także sposobów realizacji przyjętych założeń oraz koordynacji okolicznościowych wydarzeń organizowanych przez UMWL. Daje on zatem podstawę do dalszego budowania marki województwa, a w dalszej perspektywie daje możliwość do uzyskania trwałych i skutecznych efektów. Na Plan składają się działania wszystkich departamentów urzędu, które realizują przedsięwzięcia o charakterze promocyjnym.</p> <p>W 2018 r. priorytetami Departamentu Przedsiębiorczości i Strategii Marki w Planie były: kampanie promocyjne lubuskiej architektury zabytkowej i produktów turystycznych, organizacja Święta Województwa Lubuskiego oraz Lubuskiej strefy na festiwalu Pol'And'Rock w Kostrzynie n. Odrą, promocja lubuskich małych i średnich przedsiębiorstw na wybranych rynkach eksportowych w ramach projektu: Promocja gospodarcza województwa lubuskiego poprzez organizację kampanii promocyjnych sektora turystycznego o zasięgu krajowym i międzynarodowym oraz regionalnych targów turystycznych, działania promocyjne podczas Samorządowych Obchodów 100-lecia Odzyskania przez Polskę Niepodległości, promocja Lubuskiego Centrum Winiarstwa w Zaborze, „Promocja gospodarcza województwa lubuskiego poprzez organizację i udział w zagranicznych targach i misjach gospodarczych” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, działanie Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) oraz Centrum</p>	nie

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		Obsługi Inwestora (COI). Ponadto organizacja Lubuskiej Akademii Rozwoju i Kongresu Gospodarczego oraz współorganizacja konkursów dla przedsiębiorców, w tym: Lubuski Lider Biznesu oraz Lubuski Mister Budowy.	
Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym	Roczny plan działań informacyjnych i promocyjnych na 2019 rok dla Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020	Zatwierdzony w dniu 15 października 2018 r. przez Zarząd. Dokument dotyczy zadań na 2019 r. i swym zasięgiem obejmuje m.in. najważniejsze działania komunikacyjne prowadzone przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, jak również cele, ramy czasowe oraz szacunkowy budżet. Działania informacyjno-promocyjne koncentrują się przede wszystkim na informowaniu o naborach, rozpowszechnianiu wiedzy o Funduszach Europejskich jak również wskazywać dobre praktyki z realizacji projektów unijnych z perspektywy 2014-2020 oraz 2007-2013 poprzez wskazanie modelowych projektów.	nie
Departament Organizacyjno-Prawny	Polityka Jakości	System Zarządzania Jakością (SZJ) zgodny z normą ISO 9001:2000 (ostatnia nowelizacja ISO 9001:2015) został wdrożony w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze w roku 2004 i był to pierwszy urząd marszałkowski w kraju, który otrzymał certyfikat jakości dla systemu zarządzania jakością, zgodnego z normą ISO 9001:2000. Każdego roku w okresie ważności certyfikatu – który jest ważny 3 lata - jednostka, która przyznała certyfikat jakości przeprowadza audyty nadzoru, które mają dostarczyć dowodów na to, że system działa właściwie, jest doskonały i zgodny z wymaganiami normy. Ostatnia certyfikacja systemu odbyła się w 2017 r., natomiast w roku 2018 (28 maja) odbył się audit nadzoru jednostki certyfikującej, który potwierdził, że funkcjonujący system zarządzania jakością w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze jest utrzymywany i działa zgodnie z wymaganiami normy ISO 9001:2015, rekomendując jednocześnie utrzymanie ważności certyfikatu jakości. Jednostka certyfikująca podkreśliła mocne strony auditowanych obszarów, m.in.: kulturę i organizację pracy, kompetencje, zaangażowanie i świadomość pracowników, znajomość obowiązujących przepisów, nadzór nad dokumentacją systemową, zarządzeniami, pełnomocnictwami i upoważnieniami oraz wykorzystywanie narzędzi informatycznych.	nie
Biuro Ochrony Informacji i Bezpieczeństwa Publicznego	Plan Szkolenia Obronnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze na 2018 rok	Zorganizowano 4 szkolenia: – Ochrona informacji niejawnych w prowadzonych przygotowaniach obronnych: Szkolenie w zakresie ochrony informacji niejawnych; – Zasady funkcjonowania państwa w stanach gotowości obronnej państwa: Organizacja i funkcjonowanie Stałego Dyżuru Wojewody Lubuskiego, dokumentacja tworzona na potrzeby systemu stałych dyżurów, urządzenia łączności wykorzystywane przez stały dyżur; – Organizacja i funkcjonowanie systemu obronnego państwa i jego elementów: Planowanie i realizacja	nie

Jednostka odpowiedzialna w UMWL	Nazwa dokumentu	Opis zadania	Czy jest przedstawiane sprawozdanie Sejmikowi Województwa Lubuskiego?
		<p>szkolenia obronnego, kontrole wykonywania zadań obronnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Organizacja i funkcjonowanie systemu obronnego państwa i jego elementów: Ćwiczenia, gry i treningi o tematyce obronnej.</li> </ul> <p>Głównym celem szkoleń obronnych było przygotowanie kadry kierowniczej, pracowników realizujących zadania obronne oraz obsady stałego dyżuru w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego do sprawnego działania w sytuacji wprowadzenia do realizacji zadań wynikających z planów operacyjnych funkcjonowania oraz zgrywanie wybranych elementów systemu obronnego państwa.</p> <p>Cel ten został osiągnięty poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowanie kadry kierowniczej Urzędu Marszałkowskiego oraz koordynatorów realizacji zadań obronnych w departamentach oraz obsady stałego dyżuru do działania w czasie podwyższenia gotowości obronnej państwa, w sytuacji zagrożenia konfliktem zbrojnym,</li> <li>– aktualizację dokumentacji na szczeblu Urzędu oraz departamentów i komórek organizacyjnych Urzędu w celu zapewnienia pełnej realizacji zadań, określonych w planie realizacji zadań w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze w sytuacjach wprowadzenia na terenie kraju i województwa stopni alarmowych,</li> <li>– organizowanie własnych przedsięwzięć szkoleniowych na szczeblu Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze z uwzględnieniem problematyk i tematów ujętych w Programie szkolenia obronnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego.</li> </ul>	

## IV. REALIZACJA INNYCH ZADAŃ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA

Podobnie jak przy raportowaniu zadań zrealizowanych na podstawie obowiązujących strategii, programów i planów regionalnych, tak i pozostałe inicjatywy Zarządu Województwa ujęto w ramy Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 i jej czterech celów strategicznych.

### 4.1 CEL STRATEGICZNY 1 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna

Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
Departament Rozwoju Regionalnego  Biuro Projektów Własnych	Rozwój technologii kosmicznych województwa lubuskiego (Kontrakt Terytorialny)	<p>W kwietniu 2018 r. Zarząd Województwa przyjął wstępną koncepcję Parku Technologii Kosmicznych w Zielonej Górze. Podpisano list intencyjny z Uniwersytetem Zielonogórskim i z Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk (CBK PAN). Wyłoniono partnera prywatnego – firmę Hertz Systems oraz wykonawcę dokumentacji do projektu unijnego. Intensywnie działała grupa robocza. W grudniu podpisano Umowę Partnerstwa i złożono wniosek o dofinansowanie projektu budowy PTK z RPO - Lubuskie 2020. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach RPO-L2020.</p> <p>Park Technologii Kosmicznych będzie miejscem doskonale przystosowanym do prowadzenia działalności proinnowacyjnej. W Parku realizowana będzie działalność badawczo-rozwojowa z udziałem wykwalifikowanego personelu z doświadczeniem i kompetencjami w zakresie siedmiu laboratoriów B+R, ukierunkowanych na inteligentne specjalizacje regionu oraz rozwijanie nowych specjalizacji. Działalność Parku będzie nastawiona na szeroką współpracę z jednostkami naukowymi krajowymi oraz zagranicznymi, instytucjami otoczenia biznesu i przedsiębiorcami, którzy w ramach współpracy będą mogli korzystać z transferu usług.</p> <p>Urząd Marszałkowski podjął również współpracę z Centrum Badań Kosmicznych PAN w kierunku utworzenia w Zielonej Górze ośrodka badawczego Centrum. Rada Naukowa CBK PAN w dniu 19 grudnia 2018 r. zaaprobowwała to przedsięwzięcie wpisując je do Statutu Centrum, a władze Polskiej Akademii Nauk zatwierdziły tę decyzję. Ośrodek badawczy CBK PAN rozpoczął działalność w marcu 2019 roku, przy finansowym wsparciu Województwa Lubuskiego.</p>
Departament Infrastruktury Społecznej	Wsparcie finansowe dla gorzowskich uczelni wyższych w wysokości 700 000,00 zł	<p>Wsparcia udzielono następującym uczelniom:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp. w kwocie 500 000 zł na zadania związane z uzyskaniem przez Akademię im. Jakuba z Paradyża uprawnień do doktoryzowania poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry pracowników naukowych oraz sfinansowanie kosztów z tytułu chronionych praw autorskich dotyczących badań naukowych.</li> <li>– Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu w wysokości 200.000 zł na pokrycie kosztów osobowych niezbędnych dla właściwego funkcjonowania kierunków Dietetyka i Fizjoterapia w Zamiejscowym Wydziale Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp.</li> </ul>
Departament Przedsiębiorczości i Strategii Marki	„Promocja gospodarcza województwa lubuskiego poprzez organizację i udział w zagranicznych targach i misjach gospodarczych” projekt realizowany w ramach	<p>Do końca 2018 roku Urząd Marszałkowski zorganizował 12 zagranicznych misji gospodarczych. Z okazji skorzystało ponad 100 przedsiębiorców z województwa lubuskiego. Nowych partnerów biznesowych poszukiwali w 11 krajach Europy, Ameryki i Azji.</p> <p>Efekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zdobycie nowych rynków zbytu, możliwość zbadania rynku na tle międzynarodowej konkurencji;</li> <li>– możliwość prezentacji swoich produktów na międzynarodowych targach podczas Hannover Messe, MadeExpo w Mediolanie, Kazbuild w Kazachstanie, Alimentaria w Barcelonie czy Korea Metal Week i Camacol w Miami;</li> </ul>

Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
	działania 1.4. Promocja regionu i umiędzynarodowienie sektora MŚP, Poddziałanie 1.4.1. Promocja regionu i umiędzynarodowienie sektora MŚP - projekty realizowane poza formułą ZIT Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020	– kilkanaście firm rozpoczęło negocjacje kontraktów, niektórzy podpisali umowę o współpracy; Misje: – „Business in regions”, Białoruś, Homel, 23-27 października 2016 r.; – Bruksela, Luksemburg - 6-9 lutego 2017 r.; – Włochy – 7-10 marca 2017 r.; – Hannover Messe – kwiecień 2017 i 2018; – USA, Miami – Camacol – 5-9 czerwca 2017 r.; – Kazachstan, Expo Astana – 4-9 września 2017 r.; – Chiny, Korea Płd. – 23-28 października 2017 r.; – Hiszpania – 15 – 19 kwietnia 2018 r.; – Francja, Paryż – 4-9 czerwca 2018 r.; – Rumunia, Bukareszt, Kluż-Napoka – 11-16 czerwca 2018 r.; – Wielka Brytania, Londyn – 9-12 września 2018 r.
Departament Środowiska	Decyzja ZWL w sprawie wskazania tymczasowych miejsc magazynowania zatrzymanych transportów odpadów	19 września 2018 r. Zarząd Województwa podjął decyzję w sprawie wskazania tymczasowych miejsc magazynowania zatrzymanych transportów odpadów. Stosownie do ustawy z dnia 20 lipca 2018r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r., poz. 1479), w związku z art. 22 ust 2, marszałek województwa wskazuje tymczasowe miejsce magazynowania zatrzymanych w trakcie kontroli transportów odpadów przez odpowiednie służby. Obecnie została podjęta Uchwała NR IV/58/19 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 11 marca 2019 r. w sprawie zmiany Aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych, w części dotyczącej wskazania miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów dla zatrzymanych transportów odpadów.
Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze	Podział środków Funduszu Pracy, jakie mogą być wydatkowane w 2018 roku na finansowanie zadań realizowanych przez powiatowe urzędy pracy w ramach środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (Uchwała Nr 229/3172/17 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 5 grudnia 2017 roku)	W myśl art. 109 ust. 2j ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Zarząd Województwa dokonuje podziału środków Funduszu Pracy, jakie mogą być wydatkowane w roku budżetowym na finansowanie zadań realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy w ramach środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego, przy czym podziału tego dokonuje się na podstawie zapotrzebowania zgłaszanego przez samorządy powiatów, w ramach priorytetów ustalonych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Uchwała Zarządu Województwa Lubuskiego pozwoliła na przekazanie przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej samorządom powiatów 2,2 mln złotych na wsparcie kształcenia ustawicznego pracodawców i ich pracowników. Dzięki pozyskanym kwotom, w tym z rezerwy Ministra, Powiatowe Urzędy Pracy w 2018 roku wsparły kształcenie ustawiczne około 1,9 tys. pracodawców i ich pracowników.
Departament Środowiska	Zamknięcie składowiska odpadów w m. Kartowice gm. Szprotawa	Decyzja dot. zamknięcia składowiska odpadów w Kartowicach wydana została dnia 5 lipca 2018 r. Z wnioskiem o zamknięcie składowiska odpadów do samorządu województwa wystąpiła zarządzająca nim firma SUEZ Zachód Sp. z o.o. Firma we wniosku określiła sposób rekultywacji składowiska. Prace zakończone zostaną w 2019 r.
Szpital Uniwersytecki imienia Karola	Termomodernizacja Szpitala Uniwersyteckiego w Zielonej Górze	18 października – podpisanie umowy na termomodernizację Szpitala Uniwersyteckiego w Zielonej Górze. Dzięki tej inwestycji szpital zmieni oblicze i poprawi komfort leczenia. Środki na realizację inwestycji pochodzą z RPO - Lubuskie 2020. Cały projekt jest wart ponad 50 mln zł, dofinansowanie RPO-L2020 – 38 mln zł.



Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
Marcinkowskiego w Zielonej Górze		
Departament Infrastruktury i Komunikacji	ODRA VELO - ODER VELO Budowa systemu informacji turystycznej dla rozwoju infrastruktury rowerowej na pograniczu polsko-niemieckim	W 2018 r. miało miejsce przygotowanie projektu i wniosku o dofinansowanie oraz zapadła decyzja o dofinansowaniu. Nie zawarto jeszcze umowy. Projekt podejmuje problematykę zespolenia w jedną sieć wszystkich istniejących i planowanych do realizacji ścieżek i tras rowerowych na obszarze wsparcia, co przełoży się na likwidację deficytów w niewystarczającej transgranicznej znajomości dziedzictwa naturalnego i kulturowego, jak i również niedostatecznym transgranicznym kierowaniu odwiedzających z jednoczesnym włączeniem ich w Europejską Trasę Rowerową EV2/R1. W efekcie podejmowanych działań obszar przygraniczny będzie miał ze sobą pierwsze w historii powiązanie rowerowe o charakterze komunikacyjnych i turystycznym, gwarantujące bezpieczeństwo i zintegrowanie z transportem zbiorowym. Edukacja i promocja korzyści płynących z wykorzystania roweru jest powszechna. Dbanie o środowisko naturalne jest jedną z wielu przesłanek do częstszego przesiadania się na rower. Jazda rowerem stała się alternatywą dla komunikacji zmotoryzowanej. Projekt otrzymał dofinansowanie w ramach Programu Interreg Va Polska-Brandenburgia 2014-2020. Rzeczowa i finansowa realizacja projektu została zaplanowana od 1.01.2019 do 31.12.2021 roku. Wartość projektu: 2,62 mln Euro.

#### 4.2 CEL STRATEGICZNY 2 Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna

Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
Biuro Projektów Własnych	Kreowanie kierunków rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie lubuskim. Koordynacja inicjatyw i projektów służących rozwojowi społeczeństwa informacyjnego w województwie.	W ramach wydarzenia Technologiczne Lubuskie, dla seniorów, dzieci i młodzieży z terenu województwa lubuskiego zorganizowane zostały spotkania i warsztaty pn.: „Technologiczny Lubuszanie”, „Technologiczny Senior”, „Technologiczne Dzieciaki”, „Lubuskie Koduje”. Realizacja projektów z zakresu e-usług tj. „Lubuski e-urząd II” oraz „Lubuskie e-Zdrowie”. W 2018 r. rozpoczęły się procedury wyboru Inżyniera Kontraktu w/w projektów.
Departament Infrastruktury i Komunikacji	Zakup 2 spalinowych zespołów trakcyjnych	W dniu 16.11.2018 r. zawarto umowę, z wyłonioną w przetargu firmą NEWAG SA, na dostawę dwóch nowych spalinowych zespołów trakcyjnych. Trójczłonowe pojazdy mają zostać dostarczone w IV kwartale 2020 roku. Zakup poprzedziło opracowanie studium wykonalności, którego rezultatem było ustalenie trasy, na której będzie on najlepiej wykorzystany tj.: Kostrzyn – Gorzów Wlkp. – Krzyż – Poznań. Na zakup o wartości 43 mln zł pozyskano 83% dofinansowania z UE w ramach RPO – Lubuskie 2020.
Departament Infrastruktury i Komunikacji	Produkcja dla Województwa Lubuskiego dwóch spalinowych zespołów trakcyjnych przez spółkę Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz SA	Realizacja zadania przez spółkę PESA odbywa się na podstawie ugody sądowej z dnia 02.10.2017 r., jaką zawarto w związku z niedostarczeniem dla Województwa Lubuskiego dokumentów homologacyjnych dla 4 pojazdów serii SA139 wyprodukowanych w 2013 r. Wskazane dokumenty niezbędne są do eksploatacji pojazdów na terenie Niemiec. Wartość zadania 34,4 mln zł.
Departament Infrastruktury i Komunikacji	Wykonanie czynności z zakresu utrzymania naprawczego wraz z modernizacją systemu informacji	Konieczność wykonania przeglądu okresowego PU4 określona jest w Dokumentacji Systemu Utrzymania pojazdów kolejowych. Odbiór pojazdów po wykonaniu zadania nastąpił w marcu 2018 r. (pojazd SA134-020) i w czerwcu 2018 r. (pojazd SA134-021). Pojazdy obsługują połączenia na linii Kostrzyn – Gorzów Wlkp. – Krzyż (Poznań Gł.). Wartość zadania 6,7 mln zł. (Kontynuacja zadania z 2017 r.)

Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
	pasażerskiej w dwóch pojazdach szynowych	
PKP PLK S.A.	Modernizacja linii kolejowej nr 358 na Odcinku Zbąszynek-Czerwieńsk	Projekt „Modernizacji linii kolejowej nr 358 Zbąszynek-Gubin na odcinku Zbąszynek-Czerwieńsk - II Etap” decyzją Zarządu Województwa otrzymał dofinansowanie w ramach RPO - Lubuskie 2020 w kwocie ponad 59 mln zł. Całkowita wartość projektu wynosi 85 mln zł. Przebudowanych lub zmodernizowanych zostanie 41,16 km linii kolejowych.

#### 4.3 CEL STRATEGICZNY 3 Społeczna i terytorialna spójność regionu

Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
Muzeum Ziemi Lubuskiej	Rozbudowa i modernizacja Muzeum Ziemi Lubuskiej	Nowoprojektowana część budynku będzie połączona z istniejącą częścią Muzeum przejściami na kondygnacjach piwnicy, parteru i I piętra. Projekt obejmuje zakup wyposażenia, m.in.: sprzęt multimedialny (totemy, projektory, ekran projekcyjny, playery, głośniki, wzmacniacze, monitory dotykowe itp.), wyposażenie do szatni, meble, fotele, stoły edukacyjne, fortepian, gabloty ekspozycyjne, gabloty interaktywne, itp. Muzeum dostosowane będzie do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo (winda, dostosowane toalety, utworzenie miejsc parkingowych uwzględniających potrzeby osób z ograniczeniami ruchowymi, wyznaczenie odpowiednich miejsc na sali konferencyjnej), a program zwiedzania uwzględni potrzeby osób niewidzących i niedowidzących (transkrypcje dla niewidzących). Zadanie współfinansowane przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w ramach VIII Osi Priorytetowej Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury, Działanie 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.
Regionalne Centrum Animacji Kultury	Przebudowa i remont budynku willowego Regionalnego Centrum Animacji Kultury	Realizacja projektu modernizującego zabytkową willę Suckera w Zielonej Górze poprzez przebudowę i kompleksowy remont pomieszczeń budynku. Odrestaurowane zostaną zabytkowe sale wraz z nadaniem im nowych funkcji użytkowych. Pozostałe pomieszczenia w wyniku modernizacji zostaną dostosowane do współczesnych standardów biurowych. Budynek wpisany do rejestru zabytków województwa lubuskiego będzie dostosowany dla niepełnosprawnych (winda), a także zostaną zastosowane zgodne ze współczesnymi normami systemy p.poż., instalacje niskoprądowe, wentylacje, klimatyzacja itp. Zadanie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020. Oś priorytetowa 9 „Infrastruktura społeczna”, działanie 9.2 „Rozwój obszarów zmarginalizowanych”, poddziałanie 9.2.1 „Rozwój obszarów zmarginalizowanych”.
Departament Infrastruktury Społecznej	Przebudowa i rozbudowa budynku Muzeum Woldenberczyków wraz z zakupem wyposażenia i zagospodarowaniem terenu	Celem rozwoju i rozbudowy gminnego muzeum w Dobiegniewie jest rekonstrukcja części budynków dawnego obozu jenieckiego i zagospodarowanie przyległego terenu. Zadanie współfinansowane w ramach Programu Współpracy INTERREG V A Brandenburgia – Polska 2014-2020 w ramach celu „Europejska Współpraca Terytorialna” Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).
Departament Infrastruktury Społecznej	Przyznanie dorocznych nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury	Kapituła w 2018 r. wyłoniła 4 laureatów Nagrody Kulturalnej Marszałka i 3 laureatów Złotych Dukatów. W dniu 21 września 2018 r. w Lubuskim Teatrze im. Leona Kruczkowskiego w Zielonej Górze odbyła się uroczystość wręczenia Nagród Kulturalnych oraz Nagród „Złoty Dukat Lubuski”.

Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
Wojewódzki Ośrodek Sportu i Rekreacji imienia Zbigniewa Majewskiego w Drzonkowie	Realizacja zadań inwestycyjnych przez Wojewódzki Ośrodek Sportu i Rekreacji imienia Zbigniewa Majewskiego w Drzonkowie, tj. „Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce energetycznej WOSiR wraz z termomodernizacją zespołu budynków” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego - Lubuskie 2020 oraz „Roboty dodatkowe do zadania Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce energetycznej WOSiR wraz z termomodernizacją zespołu budynków – wymiana dachu”	Realizacja zadań przebiegła zgodnie z harmonogramem. „Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce energetycznej WOSiR wraz z termomodernizacją zespołu budynków” zrealizowane zostało w 50 % całości zadania, wykorzystano środki zaplanowane na wkład własny i VAT w budżecie Województwa Lubuskiego 2018, środki unijne zostały wykorzystane częściowo. Zadanie „Roboty dodatkowe do zadania Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce energetycznej WOSiR wraz z termomodernizacją zespołu budynków – wymiana dachu” zostało wykonane w 100 %. Realizacja zadań polegających m.in. na wprowadzeniu elementów odnawialnych źródeł energii (solary, fotowoltaika, kogeneracja) ma wpłynąć na obniżenie kosztów funkcjonowania Ośrodka w pozycji media.
Departament Przedsiębiorczości i Strategii Marki	Promocja województwa	<p>W ramach promocji województwa lubuskiego zrealizowanych zostało wiele działań, wsparło m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Narodowy Dzień Tenisa: Kwota 30 750 zł (wniosek z dnia 10.07.2018 roku) zabezpieczona na Narodowy Dzień Tenisa. Środki z rezerwy budżetu Województwa Lubuskiego na 2018 r.</li> <li>– Regionalne Centrum Animacji Kultury: Kwota 100 000 zł (wniosek z dnia 30.05.2018 r.) przekazana do Departamentu Infrastruktury Społecznej z przeznaczeniem dla RCAK-u. Środki z rezerwy budżetu Województwa Lubuskiego na 2018 r</li> <li>– Speedway Grand Prix w Gorzowie Wlkp.: Kwota 50 000 zł (wniosek z dnia 29.05.2018 r.) zabezpieczona na Speedway Grand Prix w Gorzowie Wlkp. Środki z rezerwy budżetu Województwa Lubuskiego na 2018 r.</li> <li>– XXX Romane Dyvesa w Gorzowie Wlkp.: Kwota 30 000 zł (wniosek z dnia 16.05.2018 r.) zabezpieczona na działania promocyjne podczas XXX Romane Dyvesa w Gorzowie Wlkp. Środki z rezerwy budżetu Województwa Lubuskiego na 2018 r.</li> <li>– 65-lecie Lubuskiego Zespołu Pieśni i Tańca: Kwota 20 000 zł (wniosek z dnia 23.04.2018 r.) zabezpieczona na 65-lecie Lubuskiego Zespołu Pieśni i Tańca. Środki z rezerwy budżetu Województwa Lubuskiego na 2018 r.</li> <li>– Obchody 100-lecia odzyskania Niepodległości przez Polskę: Kwota 500 000 zł (wniosek z dnia 23.03.2018 r.) przeznaczona na pokrycie wydatków związanych z działaniami promującymi Województwo Lubuskie nawiązującymi do obchodów 100-lecia odzyskania Niepodległości przez Polskę. Środki z rezerwy budżetu Województwa Lubuskiego na 2018 r.</li> </ul>

Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
		<ul style="list-style-type: none"> <li>– 47. Lubuskie Lato Filmowe: Kwota 150 000 zł (wniosek z dnia 29.03.2018 r.) zabezpieczona na pomoc finansową dla Gminy Łagów na 47. Lubuskie Lato Filmowe. Środki z rezerwy budżetu Województwa Lubuskiego na 2018 r.</li> <li>– XV Memoriał Edwarda Jancarza: Kwota 30 000 zł (wniosek z dnia 19.03.2018 r.) przeznaczona na XV Memoriał Edwarda Jancarza. Środki z rezerwy budżetu Województwa Lubuskiego na 2018 r.</li> <li>– Mistrzostwa Świata Młodzieży w Tenisie Stołowym Malta 2018: Kwota 25 000 zł (wniosek z dnia 8.02.2018 r.) na dodatkowe działania promocyjne podczas Mistrzostw Świata Młodzieży w Tenisie Stołowym Malta 2018. Środki z rezerwy budżetu Województwa Lubuskiego na 2018 r.</li> <li>– Święto Województwa Lubuskiego: Kwota 400.000 zł wpisana w Plan Działań Promocyjnych Województwa Lubuskiego na rok 2018.</li> <li>– Promocja podczas festiwalu Pol'And'Rock w Kostrzynie nad Odrą i organizacja Lubuskiej Strefy Kwota: 250.000 zł wpisana w Plan Działań Promocyjnych Województwa Lubuskiego na rok 2018.</li> <li>– Edukacyjno – promocyjna kampania „Lubuskie po drodze...” - Kraina winem i miodem płynąca: Kwota 399.000 zł wpisana w Plan Działań Promocyjnych Województwa Lubuskiego na rok 2018.</li> </ul>
Departament Ochrony Zdrowia	Lubuszenie skutecznie przeciw nowotworom – wsparcie realizacji programów zdrowotnych ukierunkowanych na wykrywanie i zapobieganie nowotworom złośliwym jelita grubego, szyjki macicy, piersi wśród mieszkańców województwa lubuskiego	<p>Projekt realizowany w partnerstwie z Fundacją Simontonowski Instytut Zdrowia, „VITA” Zespołem Lekarza Rodzinnego S.C Elżbieta Tomiak i Wspólnicy z Otynia, Przychodnią Lekarską Betiuk i Kwiatkowscy Spółka Partnerska z Nowego Miasteczka, Zdrojową Clinic Lubuskim Centrum Gastroenterologii i Hepatologii Dariusz Giezowski z Zielonej Góry.</p> <p>Projekt otrzymał dofinansowanie wysokości 3 580 550,00 zł ze środków RPO - Lubuskie 2020. Realizowany będzie w latach 2017-2020. Celem projektu jest podjęcie działań informacyjno-edukacyjnych, które w znaczący sposób będą miały wpływ na zwiększenie zgłaszalności mieszkańców województwa lubuskiego na badania w ramach Programu wczesnego wykrywania raka piersi, Programu wczesnego wykrywania raka szyjki macicy oraz Programu profilaktyki raka jelita grubego, w szczególności w powiatach o niskiej zgłaszalności na badania z tzw. „białych plam”.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Rak piersi – powiaty: sulęciński, nowosolski, żarski, żagański, Gorzów Wlkp.;</li> <li>– Rak szyjki macicy – powiaty: żarski, międzyrzecki, sulęciński, żagański, krośnieński;</li> <li>– Rak jelita grubego – powiaty: krośnieński, zielonogórski, żagański, żarski, wschowski, Zielona Góra.</li> </ul> <p>Potrzeba wsparcia realizacji wskazanych powyżej programów zdrowotnych wynika z niskiej zgłaszalności na badania oraz niedostatecznej świadomości Lubuszan w zakresie konieczności wykonywania systematycznych badań profilaktycznych w zakresie chorób, które przyczyniają się do wysokiej umieralności. Grupy docelowe stanowią głównie osoby zamieszkujące powiaty wskazane jako „białe plamy”, w szczególności te osoby, które nigdy nie miały wykonanych badań (profilaktyka raka piersi, raka szyjki macicy) oraz w przypadku profilaktyki raka jelita grubego - nigdy nie wykonywały badań lub nie wykonywały badań w ciągu ostatnich 10 lat).</p>
Departament Ochrony Zdrowia	Akcje honorowego dawstwa krwi	We współpracy z RCKiK w Zielonej Górze zorganizowano 7 akcji zbiórki krwi (Zielona Góra, Gorzów Wlkp.). Zebrano około 130 l krwi.
Departament Ochrony Zdrowia	Lubuskie Pikniki Zdrowia	Imprezy cykliczne odbywające się na terenie WOSIR Drzonków i w Gorzowie Wlkp. Celem pikników jest promocja zdrowego stylu życia poprzez aktywność fizyczną i zdrowe odżywianie oraz zachęcanie do wykonywania badań profilaktycznych (prezentacja jednostek ochrony zdrowia, spotkania ze specjalistami, podstawowe badania oraz atrakcje sportowe i zabawy).

Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
Departament Ochrony Zdrowia	Cykl Powiatowych Pikników Zdrowia i Profilaktyki	Pikniki realizowane były w ramach projektu: „Lubuszenie skutecznie przeciw nowotworom (...)”, odbywały na terenie powiatów w miejscowościach o niskiej zgłaszalności na badania profilaktyczne. Na badania w różnych podmiotach leczniczych w 2018 r. zgłosiło się około 1 300 osób.
Departament Ochrony Zdrowia	Lubuski Kongres Kobiet	Podczas Kongresu zorganizowano panel zdrowia poświęcony promocji zdrowego stylu życia (prezentacja jednostek ochrony zdrowia, spotkania ze specjalistami, podstawowe badania).
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Wojewódzki Piknik Osób Niepełnosprawnych	W ramach Pikniku Zdrowia Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych zorganizował Piknik, który jest okazją do nawiązania nowych znajomości oraz zintegrowania się środowiska osób z niepełnosprawnością i ujawnienia ich talentów (występy na scenie). Na stoiskach warsztatów terapii można podziwiać rękodzieła ich uczestników. W 2018 r. Zakład Aktywności Zawodowej ze Szprotawy w ramach swojej działalności przygotował słodki poczęstunek dla uczestników Pikniku Osób Niepełnosprawnych.
Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze	Ustalenie kwot środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych na finansowanie w 2018 roku programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań, w tym rozdysponowania środków Funduszu Pracy będących w dyspozycji samorządu województwa (Uchwała Nr 248/3476/18 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 20 marca 2018 r.)	Zgodnie z art. 109 ust. 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy kwoty środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań (zwane dalej kwotami środków FP) są ustalane przez Zarząd Województwa według kryteriów określonych przez Sejmik Województwa. Uchwała Zarządu Województwa Lubuskiego pozwoliła na przekazanie przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej samorządom powiatów 60,8 mln złotych na realizację programów promocji zatrudnienia. Dzięki pozyskanym kwotom, w tym z rezerwy Ministra, Powiatowe Urzędy Pracy w 2018 r. objęły różnego rodzaju aktywnymi formami około 13,3 tys. bezrobotnych.
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim	Powołanie Instytutu Papuszy	19 marca – podpisanie porozumienia intencyjnego powołującego Instytut Papuszy w Gorzowie Wlkp. z udziałem marszałek Elżbiety Anny Polak. Interesariuszami porozumienia są samorząd województwa, Stowarzyszenie Twórców i Przyjaciół Kultury Cygańskiej, Miasto Gorzów i biblioteka wojewódzka. Instytut Papuszy to jednostka o charakterze badawczym i popularnonaukowym.

#### 4.4 CEL STRATEGICZNY 4 Region efektywnie zarządzany

Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
Biuro Sejmiku	Obrady Lubuskiego Sejmiku Dziecięcego	<p>VI Lubuski Sejmik Dziecięcy, pod patronatem Marszałka Województwa Lubuskiego Elżbiety Anny Polak oraz Przewodniczącego Sejmiku Województwa Lubuskiego Czesława Fiedorowicza, odbył się 28 maja 2018. w Sali Kolumnowej Sejmiku Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze. Mottem przewodnim obrad były słowa Romana Dmowskiego: „Jestem Polakiem – więc mam obowiązki polskie”. W wydarzeniu wzięło udział 66 uczniów ze szkół podstawowych województwa lubuskiego. Połowa wcieliła się w role radnych wojewódzkich, a pozostali - jako dziennikarze - relacjonowali obrady.</p> <p>Sejmik odbył się w roku obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, a uczestnicy dyskutowali o tym, czym jest dla nich patriotyzm, jakie mogą być jego przejawy i jakie niesie za sobą obowiązki. Dziecięcych radnych i dziennikarzy podczas obrad i prac w klubach wspierali radni województwa. Na zakończenie obrad dziecięcy radni podjęli uchwałę w sprawie określenia obowiązków, jakie ma współczesny patriota i postaw, jakimi powinien się charakteryzować.</p>
Biuro Sejmiku	Obrady Lubuskiego Sejmiku Młodzieżowego	<p>V Lubuski Sejmik Młodzieżowy, pod patronatem Marszałka Województwa Lubuskiego oraz Przewodniczącego Sejmiku Województwa Lubuskiego, odbył się 5 listopada 2018. w Sali Kolumnowej Sejmiku Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze.</p> <p>Mottem przewodnim obrad były słowa Cypriana Kamila Norwida: „Aby mierzyć drogę przyszłą, trzeba wiedzieć, skąd się wyszło”. W Sejmiku Młodzieżowym wzięło udział 62 uczniów z 31 szkół ponadgimnazjalnych województwa lubuskiego. Przy stole obrad zasiadło 31 uczniów, którzy wcielili się w role młodzieżowych radnych, a pozostali uczniowie - dziennikarze relacjonowali pisemnie obrady Sejmiku.</p> <p>V Lubuski Sejmik Młodzieżowy obradował w przededniu 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, a młodzieżowi radni, szanując dokonania przodków w walce o wolność kraju i tych, którzy przez kolejne dekady angażowali się w budowanie polskiej tożsamości narodowej uznali, że bycie patriotą jest nadal ważne.</p> <p>Na koniec obrad została podjęta uchwała w sprawie wskazania wydarzeń i postaci z historii naszej ojczyzny mających wpływ na kształtowanie postaw patriotycznych młodego pokolenia Polaków.</p>
Biuro Sejmiku	Obrady Lubuskiego Sejmiku Seniorów	<p>Celem powołanego w 2017 r. z inicjatywy Marszałka Województwa Lubuskiego Sejmiku Seniorów jest motywowanie osób starszych do uczestnictwa w życiu społecznym i politycznym regionu oraz dzielenie się swoją wiedzą i bogatym doświadczeniem. W 2018 r. odbyły się dwie sesje Lubuskiego Sejmiku Seniorów I kadencji: 13 marca i 24 września. Podczas obrad zostały omówione tematy dot. ekonomii społecznej jako obszaru wsparcia dla osób starszych oraz zdrowia seniorów: Samorządowe programy profilaktyczne - oferta badań adresowanych do Lubuszan 50+. Radni seniorzy debatowali nad problemami osób starszych i opieką geriatryczną w województwie lubuskim, zapoznali się z założeniami programu Seniorzy On-Life, a także przyjęli stanowisko w sprawie utworzenia Oddziału Geriatrii w Lubuskim Szpitalu Specjalistycznym Pulmonologiczno-Kardiologicznym Sp. z o.o. w Torzymiu.</p>
Departament Infrastruktury Społecznej	Realizacja projektu „I Transgraniczna Aktywność Sportowa i Rekreacyjna” ze środków Funduszu Małych Projektów (FMP) w Euroregionie „Sprewa-Nysa-Bóbr” dla Programu Współpracy INTERREG V A Brandenburgia – Polska 2014-2020	<p>Celem projektu było podniesienie poziomu umiejętności planowania przestrzennego pod sport i rekreację w gminach lubuskich i brandenburskich oraz wymiana doświadczeń i zacieśnienie współpracy administracji publicznej po obu stronach granicy. W ramach realizacji projektu ogłoszony został konkurs na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń gminną pod sport lub rekreację. Wyniki konkursu ogłoszone zostały 13.09.2018 r. w Sali konferencyjnej Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Rekreacji im. Zbigniewa Majewskiego w Drzonkowie gdzie odbyła się międzynarodowa konferencja pod nazwą „I Transgraniczna Aktywność Sportowa i Rekreacyjna”, w której uczestniczyli przedstawiciele ośrodków sportowych, kadry zarządzającej instytucji sportowych oraz przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego po obu stronach granicy.</p>

Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
	w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej	
Departament Infrastruktury Społecznej	Porozumienie nr 2/UMWP/DIF/2017 z dnia 19 czerwca 2017 w sprawie powierzenia przez Województwo Lubuskie, a przyjęcia przez Województwo Pomorskie wykonania zadań dotyczących rewitalizacji i promocji śródlądowej drogi wodnej relacji zachód – wschód (MDW E70) na odcinku położonym na terenie województwa lubuskiego	W ramach porozumienia podjęto działania informacyjne związane z upowszechnieniem wyników prac dotyczących rewitalizacji polskiego odcinka MDW E-70, obejmującego drogi wodne: Odra, Warta, Noteć, Kanał Bydgoski, Brda, Wisła, Nogat, Szarpawa oraz Zalew Wiślany. Zaktualizowano stronę internetową zamieszczoną pod adresem <a href="http://www.mdwE70.pl">www.mdwE70.pl</a> , zorganizowano konferencje tematyczne związane z turystyką wodną i transportem śródlądowym, realizowano kampanie społeczne i promocyjne na rynkach krajowych.
Biuro Współpracy Zagranicznej i Europejskiej Współpracy Terytorialnej	42. obrady Komitetu ds. Współpracy Międzyregionalnej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej w Berlinie	Spotkanie (11.04.2018) dotyczyło współpracy regionalnej na polsko-niemieckim pograniczu. Dyskusja koncentrowała się na dwóch głównych tematach: – „Transfer wiedzy i innowacji w nawiązaniu do polsko-niemieckiej wymiany gospodarczej; – „Osobiste relacje, partnerstwa i rodziny w kontekście polsko – niemieckim”. Wypracowano wspólny dokument końcowy w formie protokołu.
Biuro Współpracy Zagranicznej i Europejskiej Współpracy Terytorialnej	VI Szczyt polityczny Partnerstwa Odry w Dreźnie (8-9.05.2018 r.)	Regiony Partnerstwa Odry (Lubuskie, Zachodniopomorskie, Dolnośląskie, Wielkopolskie, Brandenburgia, Saksonia, Meklemburgia-Pomorze Przednie, Berlin) podjęły kolejne działania transgraniczne na rzecz dalszego dobrosąsiedzkiego i przyjaznego rozwoju stosunków polsko-niemieckich (wspólne projekty, inicjatywy, zamierzenia, polityczne deklaracje w zakresie ochrony zdrowia, innowacji, połączeń kolejowych oraz polityki spójności). Wypracowano i przyjęto wspólny komunikat prasowy: „Znaczenie współpracy regionów Partnerstwa Odra dla stosunków polsko-niemieckich i wspólnego życia w Europie”. Przejęcie przez Lubuskie koordynacji kolejnego, VII spotkania na szczycie Partnerstwa Odry.
Biuro Współpracy Zagranicznej i Europejskiej Współpracy Terytorialnej	Udział w XI Polsko-Niemieckich Dniach Mediów oraz uroczystości wręczenia XXI Polsko-Niemieckiej Nagrody Dziennikarskiej im. Tadeusza Mazowieckiego w Stralsundzie (Niemcy, Meklemburgia - Pomorze Przednie, 6-7.06.2018 r.)	Uczestniczenie w debatach: „Czy trzeba wymyślić Europę na nowo? Republika europejska czy Europa narodów?” z udziałem dr. Marka Cichockiego i dr. Constanze Stelzenmüller oraz „Medialna rewolucja – walka o umysły i serca odbiorców?” Moderacja: Gemma Pörzgen. Podczas debat miało miejsce wystąpienie Członka Zarządu Tadeusza Jędrzejczaka oraz przedstawiciela Rządu Brandenburgii Martina Gorholta na temat współpracy medialnej po obu stronach granicy podczas warsztatów „Halo? Jest tam kto?”
Biuro Współpracy Zagranicznej i Europejskiej Współpracy Terytorialnej	Polsko – Niemiecka Komisja Międzyrządowa w Gorzowie Wlkp. (25-26.06.2018)	Podczas spotkania omówiono zagadnienia komunikacji transgranicznej, współpracy w ratownictwie medycznym, wzajemnej oraz pomocy podczas katastrof, zaprezentowano koncepcję współpracy polsko-niemieckiej w przyszłości. Efektem spotkania jest wspólne wypracowanie zaleceń na polsko-niemieckie konsultacje międzyrządowe.

Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
Gabinet Zarządu	Komunikacja z mieszkańcami województwa lubuskiego	<p>Zarząd Województwa komunikował się z mieszkańcami województwa lubuskiego m.in. za pośrednictwem:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– oficjalnej strony UMWL <a href="http://www.lubuskie.pl">www.lubuskie.pl</a>. Portal ma charakter sprawozdawczo-promocyjny i opisuje najważniejsze wydarzenia z zakresu działalności samorządu województwa i jednostek podległych. W 2018 r. portal odnotował: 861 tys. odsłon, odwiedziło go 165 tys. unikalnych użytkowników;</li> <li>– oficjalny fanpage UMWL na Facebook'u – „Lubuskie” (blisko 10 tys. fanów). W 2018 r. z informacjami dotarło do kilkuset tysięcy mieszkańców województwa lubuskiego. Za pośrednictwem fanpage'u zorganizowano 30 „wydarzeń”, o których informacja dotarła do blisko 550 tys. osób z regionu i kraju - np. wydarzenie związane z promocją strefy województwa lubuskiego podczas Pol'and'Rock Festival;</li> <li>– 77 konferencji prasowych, 246 newsletterów dla dziennikarzy (komunikacja z mediami);</li> <li>– cotygodniowych newsletterów dla mieszkańców - informowanie mieszkańców o najważniejszych wydarzeniach minionego tygodnia za pośrednictwem (ponad 40 newsletterów w 2018 r.).</li> </ul> <p>Zorganizowano także „Media Trip Szlakiem Odry” dla mediów lubuskich i ogólnopolskich.</p>
Departament Rozwoju Regionalnego	Koordynowanie realizacji Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Lubuskiego w zakresie przedsięwzięć kluczowych i celów rozwojowych	<p>Przygotowanie wkładu do opracowywanej w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju „Informacji o realizacji kontraktów terytorialnych w 2017 r.” w zakresie działań podjętych w odniesieniu do przedsięwzięć priorytetowych zapisanych w Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Lubuskiego przypisanych stronie samorządowej. Informacja została przedstawiona 18 lipca 2018 r. Sejmikowi Województwa Lubuskiego. Wpisanie do Załącznika 1b Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Lubuskiego projektu „Park Technologii Kosmicznych w Zielonej Górze” w ramach przedsięwzięcia „Rozwój technologii kosmicznych w województwie lubuskim”. Partnerzy projektu: Województwo Lubuskie, Uniwersytet Zielonogórski, Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk, Firma Hertz Systems Ltd Sp. z o.o. Źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020, Działanie 1.2. Rozwój przedsiębiorczości.</p>
Departament Rozwoju Regionalnego	Prowadzenie Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w województwie lubuskim	<p>Wśród działań podejmowanych przez PIFE są działania informacyjne (w tym m.in.: udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy poprzez: kontakt bezpośredni z klientem, rozmowę telefoniczną, pocztę tradycyjną i elektroniczną, indywidualne konsultacje u klienta; organizacja spotkań informacyjnych i szkoleń; organizacja Mobilnych Punktów Informacyjnych w miejscowościach poza siedzibami Punktów; wystąpienia w charakterze prelegenta; udział ze stoiskiem informacyjnym na targach, konferencjach i na imprezach plenerowych), a także działania promocyjne i koordynacyjne.</p> <p>Sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w województwie lubuskim w 2018 r. dysponowała dotacją celową w wysokości 1 079 886,26 zł, z czego wydatkowano kwotę 932 429,28 zł, co stanowi 86,35% dotacji.</p> <p>Sieć PIFE w 2018 r. przekroczyła wykonanie wskaźników z planowanych 8 623 Punktów Aktywności (PA) na 12 436 PA, co stanowi 144,22%, z czego:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– GPI w Zielonej Górze – planowano 4 791 PA, a osiągnięto 7 269 PA, co stanowi 151,72%;</li> <li>– LPI w Gorzowie Wielkopolskim – planowano 3 832 PA, a osiągnięto 5 167 PA, co stanowi 134,84%.</li> </ul> <p>W wyniku certyfikacji Punktów Informacyjnych za 2018 r. zarówno GPI w Zielonej Górze, jak i LPI w Gorzowie Wielkopolskim zdobyły certyfikat wzorowy i dodatkowo cała Sieć PIFE w województwie lubuskim uplasowała się na 1. miejscu w Polsce (na 16 sieci regionalnych).</p>
Departament Rozwoju Regionalnego	Opiniowanie projektów aktów prawnych i dokumentów dotyczących polityki rozwoju	<p>W związku z trwającymi pracami nad opracowanym przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju (MliR) projektem Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR2030), która jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r., Departament Rozwoju Regionalnego (DR) aktywnie uczestniczył w opiniowaniu kolejnych wersji projektu KSRR2030. W styczniu</p>



Jednostka odpowiedzialna	Nazwa zadania	Opis zadania
	opracowywanych na szczeblu centralnym	2018 r. przekazano do MliR uwagi do projektu części strategicznej KSRR2030. W czerwcu 2018 r. przekazano uwagi do kolejnej wersji projektu dokumentu (z dnia 08.06.2018 r.). W grudniu 2018 r. MliR udostępniło projekt KSRR2030 w ramach konsultacji społecznych (wersja z dnia 17.12.2018 r.). Przyjęte zostało Stanowisko Zarządu Województwa Lubuskiego ws. projektu KSRR2030, które w ramach konsultacji społecznych w dniu 23.01.2019 r. przekazane zostało stronie rządowej. DR we współpracy z innymi departamentami UMWL uczestniczył ponadto w opiniowaniu projektów innych tzw. strategii zintegrowanych przygotowywanych przez odpowiednie ministerstwa (Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030r., Polityki Energetycznej Polski do 2040 r., Strategii Produktyności). Prace nad opiniowaniem dokumentów rządowych odbywały się również w ramach Zespołu Ekspertckiego ds. Europejskiej i Krajowej Polityki Strukturalnej, działającego przy Związku Województw RP.
Departament Rozwoju Regionalnego	Koordynacja prac dotyczących polityki spójności UE 2020+	Realizacja zadania była prowadzona poprzez analizę proponowanych rozwiązań dot. przyszłości polityki spójności oraz współdziałania w pracach Zespołu Ekspertckiego ds. Europejskiej i Krajowej Polityki Strukturalnej (ZE EIKPS), działającego przy Związku Województw RP. Departament Rozwoju Regionalnego we współpracy z innymi departamentami UMWL uczestniczył w konsultacjach publicznych, dotyczących kształtu polityk sektorowych po 2020 r., w tym polityki spójności, które Komisja Europejska uruchomiła w dniu 10 stycznia 2018 r. W maju 2018 r. Komisja Europejska przedstawiła propozycje, dotyczące przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027. Projekty rozporządzeń były analizowane i opiniowane, również w ramach prac ZE EIKPS.
Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym	Nowe Otwarcie	6 września odbyła się konferencja „Nowe Otwarcie” dotycząca priorytetów kolejnej perspektywy finansowej UE 2021-2027, w ramach której do Polski trafi 64 mld euro. Gospodarzem spotkania była marszałek Elżbieta Anna Polak, a gościem specjalnym Christopher Todd dyrektor Wydziału ds. Polski w Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej.
Gabinet Zarządu Biuro Sejmiku	20-lecie Województwa Lubuskiego	Cykl wydarzeń i imprez upamiętniających powstanie województwa lubuskiego, m.in. spotkanie w Paradyżu z sygnatariuszami listu do Jerzego Buzka (1998 r.) w sprawie utworzenia województwa lubuskiego, czy 9 listopada - uroczysta sesja Sejmiku Województwa Lubuskiego z okazji 20-lecia województwa lubuskiego. Uczestnicy obrad wspominali początki funkcjonowania regionu. W debacie udział wzięła m.in. marszałek Elżbieta Anna Polak. Gościem specjalnym był prof. Jerzy Stępień.
Biuro Audytu, Kontroli i Nadzoru Właścicielskiego	Kontrolowanie działalności wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych – na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa	Przeprowadzono 23 kontrole w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych (z tego 9 kompleksowych, 13 problemowych i 1 doraźną), zgodnie z uchwałą Nr 231/3195/17 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie zatwierdzenia planu kontroli zewnętrznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze na 2018 rok (z późn. zm.).

## V. REALIZACJA UCHWAŁ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Szczegółowy opis realizacji poszczególnych uchwał Sejmiku Województwa Lubuskiego zamieszczony został w załączniku nr 1 do niniejszego raportu. W treści tego rozdziału dokonano zwięzłego podsumowania.

W 2018 roku Sejmik Województwa Lubuskiego podjął łącznie 227 uchwał, w tym 42% podjętych uchwał (97) stanowią uchwały w sprawie nadania osobom zasłużonym „Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Lubuskiego”. Odznaki te nadawane są na podstawie zapisów Uchwały Nr XXXV/249/2005 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 17 października 2005 roku w sprawie ustanowienia „Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Lubuskiego”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania oraz noszenia (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 80, poz. 1388, z późn. zm.). Nadaje ją, w drodze uchwały i po zasięgnięciu opinii sześciuosobowej Kapituły, Sejmik Województwa Lubuskiego, z własnej inicjatywy lub na wniosek (organów jednostek samorządu terytorialnego, organów administracji rządowej, organizacji społecznych i zawodowych, organizacji gospodarczych i organizacji samorządu gospodarczego). Odznakę nadaje się osobom fizycznym, instytucjom państwowym, jednostkom samorządu terytorialnego, organizacjom społecznym i zawodowym, osobom prawnym oraz jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej, które całokształtem działalności zawodowej i społecznej, względnie realizacją swoich zadań na rzecz województwa lubuskiego wybitnie przyczyniły się do gospodarczego, kulturalnego i społecznego rozwoju województwa. Poszczególne uchwały wchodziły w życie z dniem podjęcia, osobom uhonorowanym wręczano uroczysto odznaki podczas posiedzeń Sejmiku Województwa Lubuskiego lub w innym wyznaczonym terminie.

W 2018 roku Sejmik Województwa Lubuskiego podjął 27 uchwał dotyczących kwestii finansowych, w tym następujące uchwały dotyczące budżetu Województwa Lubuskiego oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubuskiego przygotowane przez Departament Finansów:

- 1 uchwała w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubuskiego na lata 2019-2033,
- 1 uchwała w sprawie uchwały budżetowej Województwa Lubuskiego na 2019 rok,
- 1 uchwała w sprawie wydatków budżetu Województwa Lubuskiego, które w 2018 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego,
- 10 uchwał w sprawie dokonania zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubuskiego na lata 2018-2029,
- 10 uchwał w sprawie dokonania zmian uchwały budżetowej Województwa Lubuskiego na 2018 rok.

Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Województwa Lubuskiego za 2018 rok zostało przedłożone przez Zarząd Województwa Lubuskiego Sejmikowi Województwa Lubuskiego i Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Zielonej Górze do dnia 29 marca 2019 roku.

Dalsze 21 uchwał dotyczyło wyborów, absolutorium, komisji, statutu województwa i wojewódzkiego ośrodka dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej, radnych i pozostałych spraw organizacyjnych, a kolejne 15 ochrony środowiska.

Sejmik podjął 14 uchwał w zakresie ochrony zdrowia, w tym uchwały o charakterze organizacyjnym dotyczące jednostek prowadzonych przez samorząd województwa.

Pozostałe uchwały dotyczyły:

- transportu i komunikacji w tym powierzenia innym podmiotom (gminom) prowadzenia części zadań publicznych (12 uchwał);
- dziedzictwa kulturowego (11 uchwał);
- szkolnictwa i oświaty (5 uchwał);
- uchwalenia, aktualizacji bądź zmiany strategii, programów, planów (7 uchwał);
- sportu i rekreacji (5 uchwał);
- nieruchomości (5 uchwał);
- pomocy społecznej (3 uchwały);
- spraw różnych: współpracy zagranicznej (1 uchwała), określenia powierzchni pod uprawy maku i konopi włóknistych (1 uchwała); stanowiska SWL w sprawie przywrócenia praw miejskich Otyniowi (1 uchwała).

## VI. REALIZACJA BUDŻETU OBYWATELSKIEGO

Instytucja prawna zwana budżetem obywatelskim (lub zamiennie budżetem partycypacyjnym)<sup>10</sup> cieszy się - od czasu jego wprowadzenia w 2011 roku - rosnącą popularnością. Budżet obywatelski, obok rozwiązań typu referendum lokalne, konsultacje społeczne, dyskusje publiczne, inicjatywa uchwalodawcza mieszkańców, umożliwia mieszkańcom i ich organizacjom aktywne włączanie się w rozwiązywanie lokalnych problemów oraz dopuszcza ich do kształtowania polityki finansowej wspólnoty regionalnej i lokalnej (miasta, gminy, dzielnicy, osiedla). Służy to z jednej strony większej otwartości i użyteczności działania samorządu, z drugiej – pobudzeniu zainteresowania i aktywizacji mieszkańców w życiu publicznym.

W 2018 roku w budżecie województwa lubuskiego nie było przewidzianej konstrukcji, w której to mieszkańcy głosują na zadania w ramach budżetu obywatelskiego. Rozbudowany był natomiast budżet dla organizacji pozarządowych, w związku z tym na potrzeby Raportu za rok 2018 przyjęto szerszą interpretację definicji budżetu obywatelskiego, tzn. jako współdecydowanie mieszkańców o wydatkowaniu środków publicznych za pośrednictwem organizacji społecznych. Decyzje w ramach budżetu obywatelskiego mogą być podejmowane bezpośrednio przez mieszkańców bądź za pośrednictwem organizacji społecznych. W Raporcie przedstawiono ogólne informacje nt. wydatkowania środków dla organizacji pozarządowych w roku 2018 z budżetu województwa lubuskiego.

Szczegółowy opis zadań jest umieszczony w corocznym sprawozdaniu z realizacji „Programu współpracy Województwa Lubuskiego z organizacjami pozarządowymi w 2018 roku”, przedstawianym Sejmikowi Województwa. Ponadto w ramach tej części raportu ujęto także środki przekazane w ramach stypendiów i programu In Vitro. Łączna kwota środków przekazana z budżetu województwa w 2018 roku dla organizacji oraz jako wsparcie w formie stypendiów, a także na program In Vitro wyniosła 7 254 307,31 zł. Samorząd województwa w roku 2018 realizował w ramach budżetu obywatelskiego przyjętego jako wydatkowanie środków dla organizacji pozarządowych zadania opisane poniżej.

### 6.1. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze kultury fizycznej

W obszarze kultury fizycznej zrealizowano trzy konkursy otwarte m. in. na zadania pn. „Upowszechnianie lekkiej atletyki wśród dzieci i młodzieży”, „Rekreacja nad lubuską wodą”. W ramach konkursów wpłynęło łącznie 357 ofert. Decyzją Zarządu Województwa Lubuskiego dofinansowanie uzyskało 126 organizacji na realizację 265 zadań na łączną kwotę 1 694 463,20 zł.

W obszarze upowszechniania kultury fizycznej zrealizowano również w trybie pozakonkursowym (procedura małych grantów) zadania na kwotę 126 281,80 zł. Przy czym środki te przekazano 38 organizacjom pozarządowym na 45 zadań wybranych z 87 złożonych ofert.

---

<sup>10</sup> *Budżet obywatelski* to nieformalny zwrot określający wydzieloną część budżetu samorządu terytorialnego (najczęściej budżetu miasta), w ramach którego wyznaczona ogólnie kwota wydatków przeznaczona jest na inicjatywy i projekty inwestycyjne bezpośrednio zgłaszane przez społeczeństwo lokalne (indywidualnie lub przez odpowiednie organizacje). Idea budżetu obywatelskiego wpisuje się w koncepcję społeczeństwa obywatelskiego i nadzoru publicznego. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Leksykon budżetowy.

## 6.2. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze turystyki regionalnej

W obszarze turystyki regionalnej zrealizowano w ramach konkursu otwartego zadania publiczne związane z promowaniem turystyki i krajoznawstwa w województwie lubuskim poprzez realizację celów Programu Rozwoju Lubuskiej Turystyki do 2020 r. W ramach konkursu zostało złożonych 23 oferty, wsparcie otrzymało 15 podmiotów na 15 zadań na łączną kwotę 45 125,00 zł.

## 6.3. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze kultury

W obszarze kultury zrealizowano konkurs otwarty pn. rozwój kultury, ochrony i racjonalnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego, promocja twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działania i inicjatywy kulturalne oraz promocja walorów kulturowych województwa, w tym: organizowanie festiwali, konkursów, przeglądów, spotkań, plenerów, warsztatów, konferencji, seminariów, wystaw historycznych, muzealnych i innych imprez mających istotne znaczenie dla polskiej kultury i sztuki, ich krajowa i zagraniczna promocja oraz fundowanie nagród. Decyzją Zarządu Województwa Lubuskiego dofinansowanie uzyskało 18 podmiotów (złożone zostały 43 wnioski) na łączną kwotę 60 000,00 zł.

W obszarze kultury zrealizowano również zadania w trybie pozakonkursowym na kwotę 20 500,00 zł. Złożonych zostało 17 ofert, a dofinansowanie otrzymało 5 organizacji pozarządowych.

## 6.4. Dofinansowanie realizacji zadań w zakresie nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania

Dofinansowano z budżetu województwa realizację zadań publicznych przez podmioty trzeciego sektora z pominięciem otwartych konkursów ofert w zakresie nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania dla 6 podmiotów trzeciego sektora na kwotę 21 000,00 zł.

## 6.5. Dofinansowanie realizacji zadań na rzecz seniorów w województwie lubuskim

W ramach zadania na rzecz seniorów w województwie lubuskim wynikającego z „Wojewódzkiego Programu na rzecz Osób Starszych” – Lubuskie Inicjatywy Senioralne wspierano rozwijanie i promowanie wolontariatu osób starszych i na rzecz osób starszych oraz grup samopomocowych, realizację projektów w zakresie zwiększania poziomu aktywności osób starszych, realizację projektów z zakresu działalności kulturalnej i sportowej, działania przeciwdziałające e-wykluczeniu np. kursy, szkolenia, warsztaty itp., wzmacnianie i promowanie integracji międzypokoleniowej, zwiększanie świadomości osób starszych na temat przemocy. W ramach konkursu wpłynęło 85 ofert, dotację otrzymało 51 podmiotów na 51 zadań. Z uwagi na rezygnację (przed podpisaniem umowy) jednej organizacji pozarządowej dotacje przekazano na realizację 50 zadań na łączną kwotę 293 833,40 zł. Dodatkowo w trybie pozakonkursowym w ramach działania na rzecz seniorów jedna organizacja pozarządowa otrzymała dofinansowanie w kwocie 2 000,00 zł.

## 6.6. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym

W obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym wynikającym z „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2018 – 2021” wspierano

działania służące promocji zdrowego stylu życia, z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem wypoczynku letniego oraz innych form aktywnego spędzania czasu wolnego z elementami profilaktyki; działania ukierunkowane na poszerzenie i udoskonalenie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży; wzmacnianie abstynenckich postaw i zachowań wśród dzieci i młodzieży; wspieranie działań w zakresie zwiększania dostępności do istniejących form wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu. W ramach konkursu wpłynęły 22 oferty, natomiast wsparcie otrzymało 13 podmiotów na realizację 12 zadań (jeden oferta była wspólna) na łączną kwotę 110 000,00 zł. W ww. obszarze dofinansowano również w trybie pozakonkursowym 4 organizacje pozarządowe na realizację 4 zadań na kwotę 24 000,00 zł.

#### 6.7. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze pomocy społecznej realizowanych przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze

- Dofinansowanie ze środków PFRON realizacji zadań publicznych przez podmioty trzeciego sektora z pominięciem otwartych konkursów ofert - dofinansowano 14 ofert na kwotę 114 846,00 zł;
- W ramach konkursu otwartego dofinansowano 10 ofert w obszarze polityki społecznej na kwotę 59 792,97 zł;
- W ramach konkursu otwartego dofinansowano 6 ofert w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na kwotę 35 000,00 zł;
- W ramach konkursu otwartego dofinansowano 10 ofert w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym na kwotę 74 400,00 zł;
- W ramach konkursu otwartego dofinansowano 5 ofert w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych na kwotę 35 918,80 zł;
- W ramach dwóch konkursów otwartych dofinansowano 60 ofert z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych na kwotę 945 390,48 zł;
- Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej na kwotę 38 850,00 zł (środki z budżetu) i 388 500,00 zł (środki PFRON);
- Dofinansowania robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych 90 000,00 zł (środki PFRON).

#### 6.8. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze ochrony i promocji zdrowia

W ramach tzw. małych grantów zostało złożonych 25 ofert działań związanych z ochroną i promocją zdrowia. Zarząd Województwa Lubuskiego przyznał dofinansowanie 14 podmiotom, z czego 2 zrezygnowały ze wsparcia. Finalnie podpisano 12 umów z organizacjami pozarządowymi, które dofinansowano kwotą 49 481,47 zł.

#### 6.9. Dofinansowanie realizacji zadań w obszarze promocji województwa, w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

W ramach konkursu zostało złożonych 41 ofert. Dofinansowanie przyznano 19 podmiotom na kwotę 200 000,00 zł.

W trybie pozakonkursowym w obszarze promocji województwa przyznano dodatkowo dofinansowanie 17 organizacjom na łączną kwotę 127 834,50 zł.

#### 6.10. Dofinansowanie realizacji zadań w zakresie działań sprzyjających promocji Województwa Lubuskiego poprzez sport w kraju i za granicą

W ramach konkursu zostało złożonych 40 ofert. Dofinansowanie przyznano 17 organizacjom na kwotę 195 000,00 zł.

#### 6.11. Dofinansowanie realizacji zadania publicznego pn. „Lubuskie Niepodległościowe Inicjatywy Młodzieżowe” w obszarze działań na rzecz młodzieży w województwie lubuskim

Lubuskie Niepodległościowe Inicjatywy Młodzieżowe to zadanie publiczne, którego głównym celem było promowanie 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości przez aktywizowanie młodych mieszkańców województwa lubuskiego realizujących swoje projekty. W ramach konkursu zostało złożonych 126 ofert. Zarząd Województwa do dofinansowania zarekomendował 90 projektów młodzieży i na rzecz młodzieży w województwie lubuskim, a łączna wartość przyznanych środków wyniosła 837 934,00 zł. Projekty te miały za zadanie promować 100 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

#### 6.12. Lubuska Odnowa Wsi

„Lubuska Odnowa Wsi” jest nowym działaniem Samorządu Województwa Lubuskiego, którego celem jest rozwój aktywności społeczności lokalnej, podnoszenie jej świadomości i jakości życia, rozwój turystyki i rekreacji, zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, wytyczenie lub oznakowanie szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych lub przyrodniczych, w tym pomników przyrody.

W ramach zadania Lubuska Odnowa Wsi w otwartym konkursie ofert wpłynęło 206 wniosków, a dofinansowanie otrzymało 70 organizacji. Z uwagi na duże zainteresowanie konkursem Zarząd Województwa przeznaczył dodatkowe środki na tzw. małe granty, w ramach których wpłynęło kolejnych 77 ofert, z których dofinansowanie otrzymało 38.

Podsumowując w 2018 roku w ramach Lubuskiej Odnowy Wsi dofinansowano 108 zadań na kwotę 879 295,69 zł.

#### 6.13. Zadania publiczne w obszarze integracji europejskiej

W obszarze integracji europejskiej Biuro Współpracy Zagranicznej i Europejskiej Współpracy Terytorialnej zrealizowało w 2018 roku 8 zadań w ramach procedury małych grantów. Dofinansowano 8 wniosków z 10 złożonych na łączną kwotę 35 400,00 zł.

## 6.14. Dofinansowanie w formie stypendiów, wsparcia materialnego i finansowego

Poza wsparciem w roku 2018 z budżetu województwa lubuskiego dla organizacji pozarządowych udzielono również wsparcia w formie stypendiów.

### a) Stypendia sportowe

Zarząd Województwa Lubuskiego, na podstawie Uchwały Nr XXVIII/266/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 18 lipca 2012 r. w sprawie ustalenia trybu i zasad przyznawania nagród finansowych dla najlepszych sportowców z Województwa Lubuskiego ma możliwość przyznania środków finansowych sportowcom. Stypendia przeznaczone są dla wybitnie uzdolnionych sportowców w kategoriach junior i młodzieżowców, a także osób niepełnosprawnych za wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie, którzy są członkami klubów lub stowarzyszeń sportowych zarejestrowanych na terenie województwa lubuskiego. Stypendia są przyznawane sportowcom, zarówno w indywidualnych, jak i zespołowych dyscyplinach sportowych, którzy w roku poprzedzającym przyznanie stypendium, czyli w 2017 r. spełnili co najmniej jeden z następujących warunków:

- reprezentowali Polskę na Igrzyskach Olimpijskich lub na Igrzyskach Olimpijskich Młodzieży;
- reprezentowali Polskę na Mistrzostwach Świata, Mistrzostwach Europy seniorów, młodzieżowców lub juniorów;
- zdobyli medal Mistrzostw Polski Seniorów, Juniorów lub Młodzieżowych Mistrzostw Polski;
- byli uczestnikami Igrzysk Paraolimpijskich, Mistrzostw Świata, Mistrzostw Europy lub zdobyli medal na Mistrzostwach Polski w sportach osób niepełnosprawnych;
- byli finalistami Mistrzostw Polski w zespołowych grach sportowych seniorów, młodzieżowców lub juniorów.

W odpowiedzi na ogłoszenie o naborze wpłynęło 175 wniosków z 38 klubów/stowarzyszeń sportowych. Zarząd Województwa Lubuskiego przyznał stypendium 47 sportowcom w kwocie 500,00 zł brutto miesięcznie na okres 6 miesięcy i 31 sportowcom w kwocie 250 zł brutto miesięcznie na okres 6 miesięcy. W trakcie roku 3 stypendystów zostało pozbawionych stypendium. Łącznie w 2018 roku 75 sportowcom przyznano dofinansowanie w kwocie 181 500,00 zł.

### b) Stypendia naukowe, twórcze i artystyczne

Program stypendialny pomaga wybitnie uzdolnionej młodzieży realizować wyznaczone cele, rozwijać zainteresowania oraz pasje. Stypendia są również formą promocji tych młodych Lubuszan, którzy realizując swoje aspiracje przyczyniają się do pomnażania dorobku intelektualnego naszego regionu. Stypendia Marszałka Województwa Lubuskiego przyznawane są zgodnie z uchwałą nr XXV/228/2008 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 30 czerwca 2008 roku w sprawie udzielania stypendiów naukowych, twórczych i artystycznych dla uczniów z terenu Województwa Lubuskiego (Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 14 lipca 2008 r. Nr 73 poz. 1203 z późn. zm.). W roku 2018 Marszałek Województwa Lubuskiego po raz 14. wyróżniła młodych, wybitnie uzdolnionych Lubuszan, którzy realizując swoje naukowe, twórcze lub artystyczne pasje przyczyniają się do pomnażania dorobku intelektualnego naszego regionu. Wpłynęły 93 wnioski o przyznanie stypendium. Stypendia na okres 6 miesięcy, od stycznia do czerwca 2018 r. po 350,00 zł miesięcznie (łącznie 2 100,00 zł) otrzymało 35 młodych Lubuszan. Przyznano 35 stypendiów, w tym 20 naukowych, 5 twórczych oraz 10 artystycznych na łączną kwotę 73 500,00 zł.



**c) Pomoc materialna dla studentów**

Stypendia dla studentów przyznawane są od roku akademickiego 2018/2019 zgodnie z uchwałą Nr XLIV/670/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 w sprawie udzielania pomocy materialnej dla studentów (Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 25 kwietnia 2018 r., poz. 1094). Zgodnie z naborem wpłynęło 49 wniosków o przyznanie pomocy materialnej dla studenta w postaci stypendium motywującego w roku akademickim 2018/2019. Zarząd Województwa Lubuskiego na posiedzeniu w dniu 15 listopada 2018 r. zatwierdził listę stypendystów przyznając 45 studentom pomoc materialną w postaci stypendiów motywujących na okres 9 miesięcy po 600,00 zł miesięcznie. W 2018 r. wypłacono stypendia na kwotę 81 000,00 zł.

**d) Wsparcie materialne i finansowe dla studentów na kierunkach lekarskich**

Na okres IV/2018-VI/2019 pomoc materialna dla studentów kształcących się na kierunkach lekarskich została przyznana 48 stypendystom. W 2018 r. wydatkowano z tego tytułu 582 000,00 zł. Natomiast wsparcie na okres X/2018-VI/2019 przyznano 35 studentom i w 2018 r. wydatkowano kwotę 210 000,00 zł.

### 6.15. Dofinansowanie procedur In Vitro

W dniu 30 sierpnia 2018 roku Zarząd Województwa Lubuskiego uchwałą nr 279/3948/18 przyjął do realizacji Program polityki zdrowotnej „Leczenie niepłodności metodą zapłodnienia in vitro dla mieszkańców województwa lubuskiego w 2018 roku”. Program ma zapewnić pomoc osobom, które po zaprzestaniu realizacji programu zdrowotnego przez Ministerstwo Zdrowia, nie mogą sfinansować procedury zapłodnienia pozaustrojowego w ramach powszechnych ubezpieczeń zdrowotnych.

Udział w programie gwarantuje uczestnikom możliwość trzykrotnego skorzystania ze zindywidualizowanej procedury wspomaganego rozrodu. Na realizację zadania przeznaczono 100 000,00 zł. Umowa z Realizatorem – Firmą INVICTA Sp. z o.o. zawarta została na kwotę 99 960,00 zł brutto. Do udziału w programie zgłosiło się 28 par, z czego 21 zostało zakwalifikowanych do procedury in vitro. W wyniku podjętych procedur zapłodnienia pozaustrojowego, potwierdzono 5 ciąż, w tym 2 bliźniacze.

## VII. PODSUMOWANIE

Efektom prac Zarządu Województwa Lubuskiego w 2018 roku było wiele zainicjowanych i zrealizowanych projektów oraz inwestycji. Działalność Zarządu można ująć w ramy najważniejszego dokumentu regionalnego - Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020, będącego swoistego rodzaju „mapą drogową”, z drogowskazami w postaci celów strategicznych. Jak wynika z zawartej w raporcie analizy, podjęto ważne działania w każdym z wyznaczonych celów.

**Gospodarka regionalna** staje się coraz bardziej **konkurencyjna i innowacyjna**. Inwestuje się w nowe technologie i zapewnia warunki dla kreatywnej przedsiębiorczości. Jednym z kluczowych działań były zabiegi o powstanie Parku Technologii Kosmicznych - 31 grudnia 2018 roku udało się podpisać umowę na projekt, który realizowany jest w partnerstwie z Uniwersytetem Zielonogóskim, Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk oraz firmą Hertz Systems Ltd Sp. z o.o. Nowoczesna gospodarka potrzebuje wykształconych ludzi z uwzględnieniem przyszłych wymagań stawianych przez rynek, stąd zainteresowanie Zarządu wsparciem lubuskich uczelni. W obliczu ograniczonych zasobów finansowych i kadrowych, a także problemów demograficznych i rosnącej konkurencji innych ośrodków, został opracowany dokument „Kierunki rozwoju szkolnictwa wyższego w województwie lubuskim do roku 2030”.

W minionym roku aktywnie zabiegano o stworzenie dobrych warunków do rozwoju i nawiązywania współpracy lubuskich przedsiębiorców z zagranicznymi partnerami. Organizowano misje gospodarcze do Francji, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Rumunii i Niemiec. Wspierano przedsięwzięcia mogące w przyszłości stać się kluczem do sukcesu regionu, m.in. wydobycie zasobnych złóż miedzi. Doskonałą okazją do wymiany poglądów nt. zarządzania rozwojem okazał się „Kongres Gospodarczy Lubuskie 2018”. Wzięli w nim udział eksperci, osobistości ze świata nauki, polityki i gospodarki oraz przedstawiciele zagranicznych izb. Dyskutowano o możliwościach rozwoju i wyzwaniach, jakie stoją przed przedsiębiorcami. Ich dialog przebiegał pod hasłem „Gospodarka przyszłości”.

Na szczególną uwagę w regionie zasługują produkty regionalne. Na liście produktów tradycyjnych prowadzonej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2018 r. wpisanych było 78 produktów z województwa lubuskiego, w tym m.in.: miody, sery, przetwory, mięsa. We wrześniu 2018 roku samorząd województwa utworzył Lubuskie Centrum Produktu Regionalnego – instytucję, która zajmuje się identyfikacją i promocją produktów regionalnych i lokalnych.

Nie bez znaczenia dla gospodarki okazują się kwestie środowiska i zdrowego otoczenia. Podejmowano działania mające na celu dążenie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko naturalne, ochronę i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami (obszary chronione; ograniczenia w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw; ochrona przed hałasem). Aktualizowano programy ochrony powietrza, a we wrześniu 2018 r. Zarząd Województwa ogłosił kolejne konkursy w ramach RPO - Lubuskie 2020 na walkę ze smogiem poprzez wymianę pieców. Po wielomiesięcznych zabiegach udało się doprowadzić do zamknięcia i rekultywacji składowiska w Kartowicach. Samorząd województwa duży nacisk kładzie na kwestie budowania efektywności energetycznej. Przyjęto Analizę stanu realizacji Strategii Energetyki Województwa Lubuskiego wraz z prognozą rozwoju sektora energetycznego na terenie województwa lubuskiego do 2030 roku. Regionalna Rada ds. Energetyki przy Marszałku Województwa Lubuskiego zajmowała się m.in. tematem klastrów energii. Na terenie województwa lubuskiego zawiązano osiem klastrów energii, z czego trzy otrzymały Certyfikat

Pilotażowego Klastra Energii (Gorzowski Klaster Energii, energyREGION Słóńsk, energyREGION Rzepin).

W dobie szybko postępującej globalizacji i cyfryzacji, rosnącego zapotrzebowania na wielokierunkowe przemieszczanie się ludzi oraz intermodalny transport dóbr i towarów, **wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna** są czynnikami o pierwszorzędym znaczeniu, bez których rozwój gospodarki regionalnej nie byłby możliwy. Zarząd Województwa podejmuje działania na rzecz utrzymania i rozwoju infrastruktury drogowej, kolejowej, powietrznej i wodnej.

Zarząd Województwa przeznaczył miliony złotych na utrzymanie, modernizację, rozbudowę i budowę nowych dróg wojewódzkich, w tym obwodnic miejscowości i mostów (m.in. obwodnica Rzepina, Drezenka – etap II, most w Skwierzynie, budowa mostu w Miłsku). Najważniejsze zadania realizowane są zgodnie z Planem inwestycji priorytetowych planowanych do realizacji na drogach wojewódzkich w ramach RPO - Lubuskie 2020. W roku 2018 Zarząd Dróg Wojewódzkich prowadził roboty budowlane na 60 inwestycjach. Wykonano i zakończono inwestycje drogowe i mostowe na długości 33,43 km dróg. Łącznie na budowy, przebudowy, bieżące utrzymanie, remonty dróg i obiektów mostowych, wykup gruntów pod realizowane inwestycje oraz opracowanie dokumentacji projektowych wydatkowano kwotę 125,59 mln zł, przy czym największa część tej kwoty przeznaczona została na budowy i przebudowy dróg oraz mostów (101,8 mln zł).

W styczniu 2018 r. elektryczny zespół trakcyjny EN57ALd zasilił tabor lubuskiego oddziału Przewozów Regionalnych na trasie Zielona Góra - Nowa Sól - Zielona Góra. W listopadzie 2018 r. podpisano umowy na zakup dwóch nowych pojazdów firmy NEWAG, kolejne dwa to wynik ugody z PESA. Decyzją Zarządu Województwa projekt „Modernizacji linii kolejowej nr 358 Zbąszynek-Gubin na odcinku Zbąszynek-Czerwieńsk - II Etap” otrzymał dofinansowanie w ramach RPO - Lubuskie 2020. Przebudowanych lub zmodernizowanych zostanie ponad 41 km linii kolejowych. Lubuskie Polregio wystartowało z akcją „Odkryj lubuskie koleją”. Dzięki niej uruchomionych zostało 17 połączeń promujących atrakcje turystyczne regionu. Zakończono działanie związane z przygotowaniem raportu pn. „Program i plan działań intensyfikacji przewozów pasażerskich z Portu Lotniczego Zielona Góra w Babimoście”. Realizowano działania związane z obchodami Samorządowego Roku Rzeki Odry, stanowiącej oś spajającą województwo z sąsiednimi regionami. Nie zapomniano także o przyjaznym środowisku i zdrowiu człowieka transporcie rowerowym. Przystąpiono do inicjatywy Blue Velo poprzez podpisanie Listu intencyjnego potwierdzającego wolę współpracy przy realizacji i promocji długodystansowej Odrzańskiej Trasy Rowerowej, biegnącej wzdłuż rzeki Odry przez obszar pięciu województw: śląskiego, opolskiego, dolnośląskiego, lubuskiego i zachodniopomorskiego. Przygotowano projekt „ODRA VELO - ODER VELO Budowa systemu informacji turystycznej dla rozwoju infrastruktury rowerowej na pograniczu polsko-niemieckim”, który uzyskał dofinansowanie 2,6 mln euro z Programu Operacyjnego Interreg Va Polska-Brandenburgia 2014-2020. O transportowe interesy regionu walczone również na arenie międzynarodowej. Z powodzeniem lobbowano na III polsko-niemieckim szczycie kolejowym w Poczdamie, który zakończył się sukcesem Lubuskiego - strona niemiecka zobowiązała się sfinansować budowę nowego mostu kolejowego Kietz-Kostrzyn.

W ramach rozwoju cyfrowego przystąpiono w 2018 r. do realizacji projektów z zakresu e-usług tj. „Lubuski e-urząd II” oraz „Lubuskie e-Zdrowie”. Podczas wydarzenia Technologiczne Lubuskie, dla seniorów, dzieci i młodzieży z terenu województwa lubuskiego zorganizowane zostały spotkania

i warsztaty pn.: „Technologiczny Lubuszanin”, „Technologiczny Senior” „Technologiczne Dzieciaki”, „Lubuskie Koduje”.

Ważne jest, aby wszelkie zamierzenia oraz inwestycje planowane i realizowane były z uwzględnieniem nadrzędnej zasady „zrównoważonego rozwoju” w każdym wymiarze. Mając to na uwadze dążono do osiągnięcia jak najwyższego stopnia **społecznej i terytorialnej spójności regionu**. Wiele bieżących wyzwań dotyczyło profilaktyki zdrowotnej i ochrony zdrowia. W 2018 r. dobiegała końca budowa Ośrodka Radioterapii i Bazy Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w Gorzowie Wielkopolskim. Podpisano wielomilionowe umowy na wyposażenie Ośrodka, a także udało się pozyskać środki w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na dofinansowanie zakupu dwóch nowoczesnych akceleratorów. Dodatkowo Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. wzbogacił się o Centralną Pracownię Leków Cytostatycznych - to miejsce przygotowywania indywidualnych dawek leków cytostatycznych dla pacjentów leczonych onkologicznie. Szpital w Gorzowie Wielkopolskim zakupił także ultranowoczesny sprzęt diagnostyczny PET/CT (pozytonowa tomografia emisyjna połączona z tomografią komputerową), który pozwala na wykonanie szybko, bezboleśnie i bezpiecznie dokładnego badania całego ciała pacjenta. Jego zakup nie byłby możliwy bez wsparcia samorządu województwa. Uruchomiono nowy oddział rehabilitacji.

Niewątpliwym sukcesem Zarządu Województwa w obszarze ochrony zdrowia w minionym roku okazało się sfinalizowanie formalności dotyczących utworzenia budowy Centrum Zdrowia Matki i Dziecka w Zielonej Górze. W maju 2018 r. podpisano umowę, a już w we wrześniu nastąpiła inauguracja budowy. Otwarto nowoczesną Stację Dializ w Szpitalu Uniwersyteckim w Zielonej Górze. Dzięki zabiegom Zarządu Województwa do lecznicy w Zielonej Górze trafiło ponad 100 specjalistycznych łóżek szpitalnych za sprawą Franza Friedricha Księcia Pruskiego z rodu Hohenzollernów. Przy dofinansowaniu samorządu województwa uruchomiono salę hybrydową w Szpitalu Uniwersyteckim w Zielonej Górze, która jest trzecią taką w Polsce. Za pozyskane środki z programu ministerialnego pn. „Program Profilaktyki i Leczenia Chorób Układu Sercowo- Naczyniowego POLKARD” wyposażono i zmodernizowano dwie sale Centralnego Bloku Operacyjnego w zielonogórskim szpitalu. Podpisano umowę na termomodernizację Szpitala Uniwersyteckiego im. Karola Marcinkowskiego w Zielonej Górze.

Oprócz inwestycji w infrastrukturę zdrowotną Zarząd Województwa inicjował i realizował także działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej i ochrony zdrowia. Wdrożono program in vitro dla lubuskich par, który uzyskał pozytywną opinię Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w Warszawie. Przyznano dofinansowanie podmiotom leczniczym w ramach RPO - Lubuskie 2020 na walkę ze schorzeniami układu ruchu i obwodowego układu nerwowego osób pracujących i powracających do pracy. Wspierano Lubuszan w skutecznej walce z nowotworami – realizacja programów zdrowotnych ukierunkowanych na wykrywanie i zapobieganie nowotworom złośliwym jelita grubego, szyjki macicy, piersi wśród mieszkańców województwa lubuskiego. Rok 2018 upłynął pod znakiem ośmiu zrealizowanych pikników zdrowia i profilaktyki.

Zarząd Województwa podejmował liczne działania w obszarze budowania społeczeństwa obywatelskiego i włączenia społecznego, m.in. wspierał seniorów poprzez Lubuskie Inicjatywy Senioralne, wdrożył pilotażowy projekt „kasa na wnuczka” (seniorzy za opiekę nad maluchami otrzymują stypendium szkoleniowe), czy dał możliwość współdecydowania organizując Lubuski Sejmik Seniorów. Organizowano targi ekonomii społecznej, realizowano działania z zakresu aktywizacji

społecznej i aktywnej integracji. Budżet obywatelski, tj. środki które przeznaczono na współpracę z organizacjami pozarządowymi wyniósł 7 254 307,31 zł.

Specjalnie do młodych skierowany był program „Młodzi On-Life”. Zarząd Województwa wspiera pasję i zainteresowania lubuskiej młodzieży - przyznano stypendia twórcze, motywujące, sportowe oraz dla studentów medycyny (łącznie stypendystom wypłacono 1 128 000 zł), zorganizowano Lubuską Akademię Młodego Lidera. W ramach Lubuskich Inicjatyw Młodzieżowych młodzi lubuszanie mogli ubiegać się o dofinansowanie na swoje pomysły i projekty, nawiązujące do 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Do wspólnego budowania spójnego regionu zachęcano młodszych Lubuszan – odbył się Lubuski Sejmik Dziecięcy i Lubuski Sejmik Młodzieżowy.

O stopniu rozwoju społeczeństwa świadczy również to, jak dbamy o potrzeby kulturalne i dziedzictwo narodowe i regionalne. Zarząd w lutym 2018 r. przyjął Program Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego na lata 2018-2020, który jest dokumentem o charakterze wdrożeniowym i zakłada wspieranie działań sprzyjających rozwojowi infrastruktury kultury, wzmocnienie ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego oraz ich promocji, wspieranie edukacji artystycznej w różnych formach. Rozpoczęto rozbudowę Muzeum Ziemi Lubuskiej (ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko), a także podpisano umowy na modernizację Filharmonii Zielonogórskiej, teatrów w Gorzowie Wielkopolskim i w Zielonej Górze, muzeów w Bogdańcu, Dobiegniewie i budowę Muzeum Odry w Nowej Soli. Wsparcie powędrowało również do Muzeum Lubuskiego im. Jana Dekerta w Gorzowie Wielkopolskim oraz ośrodków muzealnych w Krośnie Odrzańskim i Strzelcach Krajeńskich. W Gorzowie Wielkopolskim powołano Instytut Papuszy na podstawie Stowarzyszenia Twórców i Przyjaciół Kultury Cygańskiej im. Bronisławy Wajs-Papuszy.

Ważnym aspektem działalności Zarządu jest **efektywne zarządzanie**, które obejmuje samodoskonalenie i skuteczne wykorzystywanie potencjałów administracji, przy odpowiednim zaangażowaniu środków finansowych. Priorytetem Zarządu jest efektywne wykorzystanie funduszy europejskich. W ramach RPO - Lubuskie 2020 na koniec 2018 r. zawarto 797 umów o wartości dofinansowania UE 2 753 184 610,68 zł, co stanowi 70,74% dostępnej alokacji. Założenia na rok 2018 zostały osiągnięte, a nawet przekroczone o 39 462 891,07 zł. Podpisano umowy na 96 mln zł więcej niż przewidywano w styczniu 2018 r. W samym 2018 r. kontraktacja RPO - Lubuskie 2020 wzrosła o 900 mln zł, tj. ok. 22% alokacji. IZ RPO-2020 podjęła szereg działań usprawniających proces podpisywania umów z beneficjentami Programu.

Pogłębiano współpracę zagraniczną i nawiązywano nowe kontakty - podpisano nowe umowy z Autonomiczną Prowincją Wojwodiny (Serbia) i Krajem Libereckim (Czechy). Wspólnie z partnerami z Saksonii promowano walory turystyczne transgranicznego Parku Mużakowskiego w Londynie.

Zarząd cyklicznie wspiera Lubuskie Lato Filmowe, festiwal Muzyka w Raju, Międzynarodowy Festiwal Folkloru Oblicza Tradycji. Lubuskie grało także na Pol'and'Rock Festival (dawnej Przystanek Woodstock). Podjęto szereg działań promujących walory województwa lubuskiego, m.in. poprzez działania Lubuskiego Centrum Winiarstwa w Zaborze.

Przystąpiono do procesu aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020. Zarząd Województwa Lubuskiego aktywnie uczestniczył w tworzeniu i opiniowaniu dokumentów tworzonych na szczeblu rządowym, m.in. aktualizowanej Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego oraz rządowych strategii sektorowych. W 2018 r. przyjęto Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa

Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp. Lubuskie przygotowuje się także do Nowej Perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027. We wrześniu odbyła się konferencja „*Nowe otwarcie 2021 – 2027*” z udziałem Christophera Todda, Dyrektora Wydziału ds. Polski w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej, podczas której zaprezentowano wyzwania i oczekiwania regionu lubuskiego na najbliższe lata.

Rok 2018 był czasem dwóch wielkich jubileuszy – 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości oraz 20-lecia utworzenia województwa lubuskiego. W ramach obchodów jubileuszowych organizowano konkursy, pikniki, wystawy, widowiska plenerowe, koncerty i rozmowy o wolnej Polsce oraz kongresy kobiet. Wolność i niepodległość nierozdzielnie związana jest z demokracją – o tym, na czym polega demokracja, rozmawiano podczas Dialogu Europejskiego we Frankfurcie nad Odrą z udziałem Fransa Timmermansa pierwszego wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej.

Przygotowany po raz pierwszy w takim kształcie raport o stanie województwa przedstawia rzetelną informację o działaniach podejmowanych w 2018 r. na rzecz rozwoju województwa lubuskiego. Zrealizowano lub zainicjowano szereg działań, obejmujących wiele dziedzin społeczno-gospodarczych, których efekty odczuwalne są już dziś lub będą oddziaływać na rozwój regionu w przyszłości.